

AMMATTISTARTTI

Malli ammatilliseen koulutukseen ohjaavasta ja valmistavasta koulutuksesta OSAO:n Kaukovainion tekniikan yksikössä

Kari Heiskari

Jari Kallio

Huhtikuu 2008

**JYVÄSKYLÄN
AMMATTIKORKEAKOULU**

Tekijä(t) Kari Heiskari Jari Kallio	Julkaisun laji Kehittämishankeraportti	
	Sivumäärä 51	Julkaisun kieli Suomi
	Luottamuksellisuus ☐ Salainen _____ saakka	
Työn nimi Ammattistartti Malli ammatilliseen koulutukseen ohjaavasta ja valmistavasta koulutuksesta OSAO:n Kaukovainion tekniikan yksikössä.		
Koulutusohjelma Ammatillinen erityisopettajakoulutus		
Työn ohjaaja(t) Leena Heimonen		
Toimeksiantaja(t)		
<p>Tiivistelmä</p> <p>Peruskoulusta päästyään nuoret joutuvat elämässään ensimmäisen suuren valinnan eteen. Tärkein valinta tehdään ammatillisen koulutuksen ja lukion välillä. Peruskoulun ja toisen asteen koulutuksen nivelvaihe on kriittinen koulunkäynnin jatkumiselle juuri niiden nuorten kohdalla, jotka eri syistä ovat syrjäytymisvaarassa. Mitä pidemmäksi siirtymäaika muodostuu, sitä ongelmallisempaa on opintojen aloittaminen ja niiden loppuunsaattaminen. Erityisesti niitä nuoria, joilla on vaikeuksia löytää jatko-opiskelupaikkaa, tulisi tukea ja tehostaa heidän ohjaustaan.</p> <p>Osa nuorista jää perusopetuksen jälkeen ilman jatkosuunnitelmia, osa siirtyy lukioon selkiytymättömin suunnitelmin vain saadakseen lisäaikaa ammatinvalintaan ja osa ammatilliseen koulutukseen tultuaan keskeyttää opintonsa tai siirtyy toiselle alalle "väärän" valinnan vuoksi. Ammatillisen suuntautumisen ohjaus on yksi koulutusjärjestelmän ongelma-alueista. Nuorilla on suuri tarve saada tietoa työelämästä ja ammateista. Nykyisin annettava tieto ei ole riittävää ja työelämään perehdyttämisen muodot kaipaavat kehittämistä.</p> <p>Nuorten syrjäytyminen kytkeytyy usein ammatillisten opintojen keskeyttämiseen. Keskeyttämisen taustalla ovat usein jo aiemmin havaitut oppimisvaikeudet, mutta myös alisuoriutuminen ja siihen liittyvä oppimispelko. Ammatillisissa opinnoissa vaikeuksiin ajautunut nuori tarvitsee useimmiten monimuotoista tukea mm. sosiaalisissa taidoissa ja oman elämän hallinnassa.</p> <p>Kehittämishankkeen tavoitteena on sellaisten tukimuotojen kehittäminen, jolla tuetaan riskioppilaiden selviytymistä ammattiopintojen alkuvaiheiden yli ja edelleen opintojen edetessä. Oulun seudun ammattiopiston Kaukovainion tekniikan yksikössä on alkanut lukuvuonna 2007-2008 ns. ammattistarttikokeilu, jonka tarkoituksena on tukea ja ohjata niitä nuoria jotka syystä tai toisesta eivät ole löytäneet peruskoulun jälkeistä opiskelupaikkaa. Nämä nuoret voivat vuoden aikana tutustua OSAO:n Kaukovainion tekniikan yksikössä eri koulutusaloihin ja ammattiopintojen sisältöihin yleensäkin. Opintoihin sisältyy myös kaikille yhteisiä aineita. Lisäksi nuoret pääsevät tutustumaan eri ammatteihin todellisissa ympäristöissä. Tämä mahdollistuu työelämään tutustumisen myötä.</p> <p>Kehittämishankkeen tarkoituksena on ollut luoda ammattistarttiin toimiva opetussuunnitelma. Ennen opetussuunnitelma laatimista perehdyttiin jo käynnissä oleviin ohjaavan ja valmentavan koulutuksen toimintatapoihin. Käynnissä olevien koulutuksien toimintatapoja ja saatuja kokemuksia kartoitettiin kyselylomakkeella. Lisäksi perehdyttiin aiheita koskevaan kirjallisuuteen.</p> <p>Ammattistartti on uusi toimintamalli koulutusjärjestelmässä. Eri paikkakunnilla ja oppilaitoksissa haetaan vielä oikeaa ja toimivaa toimintamallia. Tällä hetkellä toimintamallit ovat vielä hyvin voimakkaasti sidoksissa ammattistarttiluokkaa vetävän opettajan persoonaan. Tärkeää olisikin, että kokeilujen avulla löydettäisiin useanlaisia ratkaisuja ja toimintamalleja koulutusyksiköihin ja päteviä opettajia näitä luokkia vetämään. Vaikka ohjaava ja valmentava koulutus ei varsinaisesti ole erityisopetusta, niin jo nyt käytäntö on osoittanut, että näihin ryhmiin valikoituu hyvin suuri joukko erityisen tuen tarpeessa olevia opiskelijoita.</p> <p>Kehittämishankkeen tarkoituksena on ollut asian esille nostaminen, olemassa oleviin käytäntöihin perehtyminen, asiaan liittyvän pohjatiedon hakeminen ja sellaisen toimintamallin löytäminen, joka sopisi OSAO:n Kaukovainion tekniikan yksikössä toteutettavaksi. Malli tulee ajan oloon muuttumaan ja kehittymään.</p>		
Avainsanat (asiasanat) Ammattistartti, nivelvaihe, erityisopetus, oppimisvaikeudet, koulutuksen keskeyttäminen, syrjäytyminen		
Muut tiedot		

Author(s) Kari Heiskari Jari Kallio	Type of Publication Development project report	
	Pages 51	Language Finnish
Confidential ☐ Until _____		
Title Model of Vocational Careers Guidance at the Unit of Technology, Oulu Vocational College		
Degree Programme Jyväskylä University of Applied Sciences, Teacher Education College		
Tutor(s) Leena Heimonen		
Assigned by		
<p>Abstract</p> <p>After basic education young people are confronted with the first great choice in their lives. The most important choice is made between vocational education and general upper secondary school. The transition from basic education to upper secondary education is a crucial matter for those who, for one reason or another, are at risk of social exclusion. The longer the transitional stage, the more problematic it will be to start studies and complete them. Especially those young people, who have difficulties in finding a place for further studies, should be supported in their vocational guidance.</p> <p>After basic education some young people have no future plans and others begin at the upper secondary school in order to get an extension of time for vocational selection. There are also those who start at a vocational institution but they either interrupt their studies or enter on another vocational field because of a so called wrong choice. Vocational guidance is one of the problem areas within our education system. Young people have a great need to acquire information on working life and various professions. The information given nowadays is not sufficient and the initiation methods into working life require improving.</p> <p>Social exclusion of young people is often linked with interrupting vocational studies. The underlying factors for interrupting are learning difficulties, underachievement and the related school anxiety. A young person who has got into trouble with his or her vocational studies needs various forms of support, for instance with developing social skills and self-regulation.</p> <p>The main objective of this development project is to elaborate such support methods which help students in the beginning of their studies and forward. During the term 2007-2008 the Unit of Technology at Oulu Vocational College has launched a vocational experiment which aims at supporting and guiding those students who have not yet decided what to do after the basic education. They are given the opportunity to acquaint themselves not only with various fields of vocational education but also with the contents of vocational subjects in general. This takes place at the above mentioned Kaukovainio unit of Technology for one school year. In addition they can familiarise themselves with different trades in authentic work places by participating in the period of work experience.</p> <p>The intention of this development project is to establish a purposeful curriculum. Before drawing up the curriculum the existing operations models related to vocational careers guidance were acquainted with. These operations models and the experiences gained from them were mapped out with the help of a questionnaire.</p> <p>This kind of operations model is new in our education system and it continues to evolve gradually. At the moment the activity is strongly connected to the personality of the teacher. Therefore it is important that by means of these experiments, various operations models and qualified teachers could be provided for vocational units. Although vocational careers guidance does not equal to special teaching, the practice has shown that lots of these classes are consisted of students with special needs.</p> <p>The purpose of the development project is to bring up the issue, to become acquainted with the already existing practices, to collect background information and, finally, to discover such an operations model that could be implemented at the Unit of Technology, Oulu Vocational College. It is evident that the model will change its form in the long run.</p>		
Keywords Transitional stage, special teaching, learning difficulties, interruption of studies, social exclusion		
Miscellaneous		

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO.....	3
2 OPINPOLULLA TARVITTAVA TUKI.....	5
2.1 Opinpolun kriittiset kohdat nuorten perustutkinto-opinnoissa.....	5
2.2 Erityisopetuksen tuki.....	6
2.2.1 Nivelvaiheessa.....	6
2.2.2 Alkuvaiheessa.....	7
2.2.3 Opintojen aikana.....	9
2.2.4 Opintojen päättövaiheessa.....	11
3 AMMATTISTARTTI TARJOAA MAHDOLLISUUKSIA OULUN SEUDUN AMMATTIOPISTOSSA	12
3.1 Koulutuskokonaisuus	12
3.2 Ammattistartin tavoitteet.....	20
3.3 OSAO:n ammattistarttiryhmiä esittely.....	22
4 AMMATTISTARTTI OULUN SEUDUN AMMATTIOPISTOSSA TEKNIIKAN JA LIIKENTEEN ALALLA	24
4.1 Kaukovainion yksikön ammattistartti.....	24
4.2 Erityisopetuksen tuki ammattistartissa	25
5 KYSELY JA KYSELYN TULOKSET	29
5.1 Kyselyn tavoitteet	29
5.2 Kyselyn tutkimusmenetelmät.....	29
5.3 Kyselyn kohderyhmä.....	30
5.4 Kyselyn tulokset.....	30

5.4.1 Kysymyssarja 1.....	30
5.4.2 Kysymyssarja II.....	33
6 AMMATTISTARTTI KEHITTYY EDELLEEN.....	39
7 POHDINTA.....	40
LÄHTEET	43
LIITTEET	44

1 JOHDANTO

- *Nuorten syrjäytymiseen liittyvät ongelmat ovat kasvaneet.*
- *Ammatillinen koulutus ei ole kyennyt riittävän hyvin vastaamaan työelämän ja opiskelijoiden tarpeisiin.*

Tämän päivän nuorten suhde työelämään on entistä satunnaisempaa ja irrallisempaa. Samanaikaisesti vaara joutua yhteiskunnan järjestelmien ulkopuolelle kasvaa olennaisesti. Nuoria jää ajelehtimaan ilman peruskoulun päättötodistusta, ammattikoulutusta ja työpaikkaa.

Peruskoulu on edelleen vahvasti teoriapainotteinen ja elämänhallinnan taitojen opettelu ei jää aikaa, eikä pelkkä pulpetissa istuminen ja kirjatiedon ulkoa opettelu onnistu kaikilta nuorilta. Osalle nuorista opiskeluihin liittyy vaikeita epäonnistumisen kokemuksia, turhautumista ja poissaoloja. Tämä ongelma on siirtynyt ammatilliseen koulutukseen, sillä useiden tutkimusten mukaan jopa neljännes ammatillisen koulutuksen opiskelijoista keskeyttää opintonsa.

Keskeyttämisen syitä on useita. Syyt eivät useinkaan johdu opetuksen riittämättömyydestä tai opettajan antaman tuen puutteesta, vaan syitä on etsittävä syvemältä. Syrjäytymisvaarassa olevat nuoret ovat tavallisesti monien tukitoimien tarpeessa. Yhteiskunta tarjoaa monenlaisia palveluja hyvinkin paljon. Ongelmana on kuitenkin, että eri tahot tekevät omaa työtänsä ottamatta nuoresta kokonaisvastuuta.

Ammatillisiin opintoihin ohjaavan ja valmentavan koulutuksen tarve on ammatillisissa oppilaitoksissa ilmeinen. Tämä selviää Oulun ammattiopistossa tehdyn eroamistilaston perusteella. Eroamistilaston mukaan lv. 2005 ammattiopiston yksiköstä erosi 10,2 % opiskelijoista. Suurin syy eroamisiin oli väärä opintoalan valinta (24,8 %).

Peruskoulun jälkeinen jatko-opintoihin hakeutuminen riippuu siitä, kuinka mielekkäiksi ja mahdollisiksi ammatilliset opinnot koetaan. Tässä haastavassa nivelvaiheessa hyviä käytäntöjä tulisi kehittää ensisijaisesti niille opiskelijoille, jotka eivät osaa hakeutua mihinkään koulutukseen sekä niille, joiden opiskeluvälmiudet eivät ole riittävän hyvällä tasolla ammatillisista opinnoista selviytymiseen. (Vehviläinen 2003, 11.)

Elokuussa 2007 opetushallitus teki päätöksen ohjaavan ja valmistavan koulutuksen kokeiluluvista. Sen perusteella ammatillisissa oppilaitoksissa aloitettiin ammattistarttikoulutus.

Ammattistarttiluokka on nuorelle mahdollisuus aloittaa alusta. Se antaa nuorelle kokemuksen uudesta roolista opiskelijana. Ammattistartissa nuorella on mahdollisuus kokeilla jotain uutta, toimia erilaisissa ympäristöissä, tutustua uusiin ihmisiin, kohottaa itsetuntoa onnistumisten kautta sekä etsiä eri vaihtoehtoja ja löytää uusi tulevaisuuden näkymä.

Ammattistarttiluokalle voidaan ottaa opiskelija seuraavilla perusteilla:

- Opiskelija ei ole päässyt opiskelemaan haluamalleen alalle ja on syksyllä ilman opiskelupaikkaa. Tavoitteena on tällöin vaihtoehtojen selkiinnyttäminen. Tämä on ensisijainen valintaperuste valittaessa opiskelijoita ammattistarttiluokalle.
- Opiskelijan ammattiopinnot uhkaavat keskeytyä. Tavoitteena on koulunkäynninsäännöllistäminen, keskeneräisten kurssien suorittaminen loppuun ja uudelleen suuntautuminen mahdollisesti alavaihdon kautta. Opiskelija pyritään pitämään ohjauksen piirissä.
- Erityisopiskelijan opintojen aloittaminen, kun opiskelija näyttää tarvitsevan enemmän pienryhmäohjausta ja henkilökohtaista ohjausta. Tavoitteena on opiskeluvalmiuksien parantaminen ja opintoihin kiinnittymisen tukeminen.
- Joustava hakeutuminen ammattioppilaitokseen kesken lukuvuoden. Tavoitteena on henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman avulla päästä kiinni opiskelurytmiin.

2 OPINPOLULLA TARVITTAVA TUKI

2.1 Opinpolun kriittiset kohdat nuorten perustutkinto-opinnoissa

Ammattioppilaitoksen aloittavat nuoret ovat hyvin erilaisia. Pääosa ammattioppilaitokseen tulevista opiskelijoista on juuri peruskoulunsa päättäneitä, osa on jo suorittanut muita opintoja, lukion tai ammatillisia tutkintoja. Osa on opiskellut peruskoulussa mukautetun ohjelman mukaan, osa aloittaa ammatillisten opintojen ohella lukio-opinnot. Joukossa on myös maahanmuuttajia. Osa on selkeästi opintoihin suuntautuneita ja heillä elämä on hallinnassa. He osaavat suunnitella opintojaan, tehdä valintoja ja huolehtia koulutyöstään. Osa nuorista on vielä varsin kypsyttömiä ammatinvalinnassaan. Voi olla, että nuori ei ole päässyt opiskelemaan sille alalle, mihin olisi halunnut. Jotkut ovat saattaneet tehdä valintansa hatarien mielikuvien perusteella. Ammattioppilaitokseen tulee oppilaita myös peruskoulun erityisopetuksesta. Näillä nuorilla koulunkäyntiä ovat saattaneet sävyttää erilaiset oppimis- tai henkilökohtaiset vaikeudet, käytöshäiriöt, motivaatio-ongelmat ja huonot koulukokemukset. Erityisopiskelijan opinnot voivat edetä hyvin yksilöllisiä reittejä ja riittävä ohjaus opintojen eri vaiheissa on tarpeen.

Ammattioppilaitoksen ja peruskoulun opinto-ohjaajien ja erityisopettajien yhteistyö syrjäytymisvaarassa olevan nuoren ammattiopintojen tukemisessa aloitetaan jo peruskouluajana ja sitä jatketaan tarvittaessa ammatillisten opintojen alkuvaiheen yli opiskelijan yksilöllisen tilanteen mukaan.

Oppilaitoksen tulisi kyetä vastaamaan tämän hyvin monimuotoisen ryhmän erilaisiin ohjaustarpeisiin. Opintojen keskeytymisen ehkäisemiseksi opintojen alkuvaiheessa pitäisi panostaa opiskelijoiden motivointiin ja oppilaitokseen kiinnittämiseen. Erityisesti pitäisi varautua vaikeuksissa olevien opiskelijoiden tunnistamiseen ja tukemiseen. Vaikka opintojen alku onkin yksi kriittisimmistä kohdista, erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan kohdalla, ei tule unohtaa, että opiskelija tulee tarvitsemaan tukea ja ohjausta myös opintojen edetessä ja ehkä opintojen päätyttyäkin seuraavassa nivelvaiheessa.

Oppilaille pitäisi olla mahdollisuus myös pitempiaikaisiin tutustumisvierailuihin ammattioppilaitoksessa, jotta opiskelun aloittaminen helpottuisi ja heillä olisi realistinen kuva ammatillisista opinnoista. Peruskoulun TET-jakso on yksi mahdollisuus tähän. Myös peruskoulun opettajat tarvitsevat tietoa ammatillisesta koulutuksesta. Koulujen opettajienyhteistyö oppilaiden ohjaamisessa ja syrjäytymisvaarassa olevien tukemisessa voi olla hyvin monimuotoista.

2.2 Erityisopetuksen tuki

2.2.1 Nivelvaiheessa

Yhteisvalinta peruskoulun päättöluokalla on yksi suomalaisen koulutusjärjestelmän taitekohdista. Yhteisen oppivelvollisuuskoulun jälkeen nuoret erkanevat rinnakkaisille koulutusväylille. Kaikille peruskoulun päättävälle nuorille on tarjolla opiskelupaikka joko lukiossa tai ammatillisessa oppilaitoksessa. Noin 57 prosenttia nuorista siirtyy lukioihin ja 32 prosenttia ammatillisiin oppilaitoksiin. Yhteishakujärjestelmä toimii tehokkaasti: vain 2–3 prosenttia peruskoulun päättävistä ei hae yhteishaussa. Runsas kymmenen prosenttia ikäluokasta jättää kuitenkin aloittamatta toisen asteen koulutuksen. Osa tekee koulutusvalintansa varsin sattumanvaraisesti. Pieni osa hakeutuu yhteishaun ulkopuolella olevaan koulutukseen. Välittömästi peruskoulun päättymisen jälkeen noin 6 prosenttia oppilaista ei jatka opiskeluaan, mutta osa heistä palaa myöhemmin opiskelujen pariin. (Järvinen 1999, 46; Pirttiniemi 1999, 2.)

Lukioon ja ammatilliseen koulutukseen hakeminen eroavat siinä, että lukioon pääsyt voi ennustaa etukäteen paremmin. Ammatillisessa koulutuksessa eri aloille pääseminen vaihtelee hyvin paljon sen mukaisesti, miten suosittuja alat ovat. Vaikka jatkova-linnassa koulutuspaikkoja olisi tarjolla, eivät kaikki alat kiinnosta nuoria, jolloin osa heistä jää ilman koulutuspaikkaa peruskoulun jälkeisenä syksynä. Nuoret saattavat myös olla liian passiivisia koulutuspaikkojen etsimiseen. Toisaalta osa nuorista lopettaa aloittamansa opinnot hyvin nopeasti. (Meriläinen, 1998.)

Opiskelijan orientoituminen tuleviin opintoihin alkaa jo ennen koulun alkua. Kun nuori on valittu oppilaitokseen, on ohjaava yhteydenpito nuoreen tärkeätä. Opiskelijavali-nnasta ilmoitetaan valituille opiskelijoille kirjeellä. Valintakirjeen yhteydessä infor-

moidaan tarvittavasta opiskelu- ja työvälineistöstä, opiskelukustannuksista, tukipalveluista, koulun käytännöistä ja opiskelun rakentumisesta. Ulkopaikkakuntalaisille lähetetään opiskelija-asunnon hakupaperit sekä tietoja opiskelukaupungista.

Nivelvaiheessa on syytä kartoittaa mahdolliset opiskeluun liittyvät vaikeudet ja henkilökohtaisen opinto-ohjelman tarve. Opiskelijan pitää saada tietoja myös saatavilla olevista tukimuodoista. Erityisopetustarpeen selvittämiseksi kartoitetaan peruskoulusta tulevista opiskelijoista ne, joilla todennäköisesti on tarvetta erityistukeen ja ohjaukseen. Peruskouluikäisen koulumenestyksen ja tuen tarpeen huomioiminen on tärkeätä siksi, että voitaisiin ennalta varautua opiskelijoiden mahdollisesti tarvitsemaan opetukselliseen ja oppilashuollolliseen tukemiseen. Etenkin osa-aikaisessa erityisopetuksessa olleiden ja sopeutumattomien opiskelijoiden tukemiseen tulisi varautua, etteivät ongelmat pääsisi vaikeutumaan. Laki ammatillisesta koulutuksesta (L630/1998) määrää, että vammaisuuden, sairauden, kehityksessä viivästymisen, tunne-elämän häiriön tai muun syyn vuoksi erityisiä opetus- ja oppilashuoltopalveluja tarvitsevien opiskelijoiden opetus annetaan erityisopetuksena. Tällöin opiskelijalle tulee laatia henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma. Ammattitarttiluokan opettaja, opinto-ohjaaja ja erityisopetuksen koordinaattori kartoittavat etukäteen peruskoulun opinto-ohjaajien ja erityisopettajien kanssa oppilaitokseen tulevat erityisoppilaat. Syksyllä koulun alkaessa tarkistetaan vielä, ovatko nämä oppilaat aloittaneet ammattiopinnot. Oppimisvaikeuksien etsimiseksi ennen opiskelun alkua on syytä kartoittaa myös ne oppilaat, joiden keskiarvo on alle kuusi. Koulunkäyntivaikeuksien takana voi olla myös luki-häiriö.

2.2.2 Alkuvaiheessa

Opintojen alkaminen ja ensimmäiset viikot ovat opiskelijan oppilaitokseen kiinnittymisen kannalta erityisen kriittistä aikaa. Ohjauksen tehtävänä on tällöin opiskeluun suuntaaminen ja motivoiminen. Opiskelijalle jaetaan tietoa opiskelusta ammattistartista ja sen tuomista mahdollisuuksista. Alkuvaiheen ohjaus tapahtuu pääasiassa ryhmänohjaan toimesta. Myös opiskelijahuoltoryhmä osallistuu alkuvaiheen ohjauksen ja tiedottamiseen. Lisäksi oppilaskunnan edustajat käyvät esittelemässä oppilaskunnan toimintaa.

Aloittaville opiskelijoille järjestetään matematiikassa tasokoe, jossa kartoitetaan tukiovetuksen tarve. Sen lisäksi tehdään äidinkielen testi ja kartoitetaan lukemisen ja kirjoittamisen vaikeudet (luki-testi). Opiskelijalla, jolla on lukivaikeuksia, tarjotaan mahdollisuus luki-opetukseen ja yksilölliseen opiskelua tukevaan opetukseen. Kun opiskelijan tilanne on kartoitettu, hänelle laaditaan tarvittaessa henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS). Siinä määritellään lain mukaiset asiat eli suoritettava tutkinto ja opetuksessa noudatettavaopetussuunnitelma, erityisopetuksen peruste sekä opiskelijalle annettavat erityiset opetus- ja oppilashuoltopalvelut ja tukitoimet. Opiskelijan sitouttamisen kannalta on tärkeää, että hän osallistuu itse henkilökohtaisen oppimissuunnitelman laadintaan. Suunnitelmassa määritellään opiskelijan tavoitteet opiskelussa, mahdolliset mukautetut opintokokonaisuudet ja niiden arviointi, tarvittavat tukitoimet ja suunnitelman tarkistamisajankohdat. Suunnitelman laatimiseen osallistuvat opiskelijan ja luokanvalvojan lisäksi huoltaja ja aineopettajat, joiden kursseilla tarvitaan erityisjärjestelyjä sekä tarvittaessa muita henkilöitä, esimerkiksi opinto-ohjaaja. Tarvittaessa opetus järjestetään erityisopetuksena pienryhmässä, annetaan henkilökohtaista lisäopetusta tai samanaikaisopetusta, opetus järjestetään työvaltaiseksi, opiskelijalle hankitaan apuvälineistöä tai avustaja. Opetussuunnitelman tavoitteita myös mukautetaan tarvittaessa.

Lisäksi ryhmänohjaaja haastattelee ensimmäisten opiskeluvuikkojen aikana uudet opiskelijansa. Haastattelussa käydään läpi opiskelijan taustatietoja ja opiskeluodotuksia. Opiskelija saa tietoja opetussuunnitelmasta ja opettaja tutustuu opiskelijaan. Alkuhaastattelun tueksi on laadittu valmis opiskelijatietolomake, jonka opiskelija täyttää.

Alkuvaiheen ohjauksella on suuri merkitys opiskelijan suuntaamisessa ja kiinnittämisessä ammattiopintoihin. Erityisesti pitäisi varautua vaikeuksissa olevien nuorten tukemiseen. Jos nuorella on oppimisvaikeuksia, voi olla tarpeen rakentaa koulutus hyvin pitkälle henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaiseksi. Joskus nuori saattaa jättäytyä pois ammatillisesta koulutuksesta hyvin varhaisessa vaiheessa. Jotta koulukeskeyttämisen riskiä voitaisiin vähentää, tarvitaan oppilaitoksessa hyvää sisäistä yhteistyötä ja varhaista puuttumista ongelmiin. Keskeyttämisten taustalla olevista syistä pitää myös olla tietoa. Keskeyttämistilanteessa on tarpeen seurata, minne opiskelija sijoittuu ja tarvittaessa eri tahojen yhteistyöllä huolehtia, että hän ei putoa ohjauspalvelujen ulkopuolelle. (Pirttiniemi ja Päivänsalo 2001, 7.)

2.2.3 Opintojen aikana

Oulun Seudun Ammattiopistossa opettaminen ja ohjaaminen perustuvat valtakunnallisiin opetussuunnitelmien perusteisiin ja OSAO:n vahvistettuihin opetussuunnitelmiin. Oppiminen ymmärretään yksilöllisesti ja yhteisöllisesti tietojen ja taitojen kehitymisprosessiksi, jonka kautta syntyy myös kulttuurinen osallistuminen. Oppiminen tapahtuu tavoitteellisena opiskeluna erilaisissa tilanteissa itsenäisesti, opettajan ohjauksessa sekä yhteistoiminnallisesti opettajan ja vertaisryhmän kanssa. Opittavana on uuden tiedon lisäksi oppimis- ja työskentelytavat, joiden avulla mahdollistuu elinikäinen oppiminen.

OSAO:n koulutus- ja kasvatustoiminnan perustana on humanistinen ja yhteistoiminnallinen oppimiskäsitys. Siinä korostuu ihmisen yksilöllisyys, itsemääräämistarve, oppimispotentiaali sekä kasvattamisen mahdollistava oppimisympäristö. Opettaja on sekä opettaja että oppimista tukeva opastaja ja valmentaja, joka on asiantuntijana paikalla. Opettaja ohjaa opiskelijaa tavoitteiden selvittämisessä, työskentelyn jäsentämisessä ja arvioinnissa sekä luo suotuisia opiskelu- ja oppimistilanteita. Opiskelujen aikana ryhmänohjaajan tehtävänä on seurata opiskelijan opintojen etenemistä. Opiskelijahuoltoryhmä osallistuu erityisopiskelijan opintojen seurantaan ryhmänohjaajan apuna. Lukuvuoden aikana muutoksia seurataan ja tarvittaessa HOJKS:aa tarkennetaan. Jatkuvat poissaolot johtavat vaikeuksiin opinnoissa ja voivat ennakoida opintojen keskeyttämistä. Opettajan havaitessa opiskeluongelmia niihin on puututtava ja tarvittaessa viestittävä opiskelijahuoltohenkilöstölle. Ensimmäisessä vaiheessa opettaja ja ryhmänohjaaja keskustelee opiskelijan kanssa poissaolojen syistä. Opettajan apuna ongelmatilanteissa toimii koulun oppilashuolto, eli opinto-ohjaajat, terveydenhoitaja, kuraattori sekä tarvittaessa muita opettajia. Tarvittaessa käytetään terveyskeskuksen, perheneuvolan, sosiaalitoimiston, työvoimatoimiston ja muiden ulkopuolisten tahojen palveluja. Alaikäisen opiskelijan vanhempiin otetaan yhteyttä aina, kun vaikeuksia alkaa esiintyä ja poissaolot ovat runsaat. Poissaolojen syiden takana saattaa olla esimerkiksi: oppimisvaikeuksia, motivaatio-ongelmia, perheeseen liittyviä asioita, masennusta, päihteiden käyttöä, väsymystä, jonka takana on epäsäännöllinen vuorokausirytmä ja valvominen. Ongelmien tunnistaminen, aikainen puuttuminen ja tapaus-ten seuranta sekä yhteistyö kotien kanssa ovat asioita, joilla näihin seikkoihin voidaan vaikuttaa. Kun koulutyö on syksyllä päässyt käyntiin, järjestetään vanhempainilta,

jonka yhteydessä opiskelijan huoltajille varataan mahdollisuus henkilökohtaiseen keskusteluun opettajien kanssa. Yhteistyön tarkoituksena on opiskelijan koulunkäynnin tukeminen. Vanhempien on myös hyvä tietää, mitä ammatilliseen koulutukseen ohjaavaan ja valmentavaan koulutukseen sisältyy ja miten nuoren opinnot etenevät. Alaikäisen opiskelijan kotiin otetaan yhteyttä aina, kun koulunkäynnissä alkaa olla ongelmia.

Opiskelun aikana opiskelija perehdytetään myös arviointiin ja sen merkitykseen. Arvioinnin avulla opiskelija konkretisoi opiskelunsa tavoitteita ja rakentaa minäkuvaansa. Yksilöllisessä arvioinnissa kiinnitetään huomiota oppimisprosessiin kannustamiseen. Itsearviointia ja ryhmäarviointia käyttämällä opiskelija harjaantuu opiskelunsa analysointiin. Opetussuunnitelmien perustana on myönteinen, kannustava ja toisen huomioiva ihmiskäsitys, jonka mukaan opiskelijaa tuetaan kehittymään tasapainoiseksi persoonallisuudeksi. Opiskelijalle annetaan oman elämänhallinnan taitoja, riittäviä jatko-opintovalmiuksia ja perustietoja ja –taitoja työelämässä menestymiseen. Opetussuunnitelmia kehitetään saatujen palautteiden ja kokemusten sekä ympäristön muutosten perusteella.

Opettajan merkitys opiskelijan ohjaajana, tukijana ja kannustajana sekä oppimisympäristön suunnittelijana korostuu. Sitä vastoin opettajan rooli tietolähteenä ja tiedon jakajana vähenee. Opetuksessa ohjataan ja kannustetaan itsenäiseen tiedon hankintaan ja käytetään ongelmakeskeisiä oppimistilanteita. Pedagogiikan avulla luodaan positiivisia oppimistilanteita ja oppimisen iloa sekä saatetaan opiskelija vuorovaikutukseen opittavan asian kanssa. Opettajan persoona sekä tukeva ja positiivinen asenne on erittäin oleellista.

Opiskelijalla on vastuu opiskelustaan ja oppimisestaan. Opiskelijalla tulisi olla aktiivinen rooli oman osaamisensa arvioijana ja jäsentäjänä. Uuden oppimisen perustana opiskelijalla on aikaisemmat tiedot ja käsitykset omasta toiminnastaan ja kokemuksistaan. Vaikka opiskelijalla on vastuu opiskelustaan, niin opiskelua ja oppimista ohjataan ottamalla huomioon opiskelijan kyky itsenäiseen opiskeluun. Opiskeluvaikeuksissa opiskelijaa autetaan erilaisilla tukitoimilla selviämään tavoitteistaan.

Ammattistartissa opintonsa aloittavalla opiskelijalla on myös siirtyä ammatillisen perustutkinnon opiskelijaksi kesken lukuvuoden.

2.2.4 Opintojen päättövaiheessa

Opettajat osallistuvat opiskelijoiden ammatillisen kasvun tukemiseen niin, että opiskelijoilla on hyvät valmiudet siirtyä työelämään ja yhteiskuntaan. Tukihenkilöstö huolehtii Oulun Seudun ammattiopiston viihtyisyydestä ja siitä, että opiskelijoiden on helppo hoitaa opintojaan palvelevat asiat. Kaikki henkilöstöön kuuluvat toimivat esimerkiksi oheiskasvattajina.

Opiskelijan on ensisijaisesti kannettava vastuu omasta opiskelustaan. Opiskelijan on osallistuttava opetukseen kaikissa pakollisissa aineissa ja valitsemisissaan muissa opinnoissa.

Opettajat osallistuvat opiskelijoiden ammatillisen kasvun tukemiseen, jotta opinnot edistyisivät ajallaan, koulutus olisi opiskelijan kannalta mahdollisimman hyödyllistä jatkoa ajatellen niin, että opiskelijoilla on hyvät valmiudet siirtyä työelämään ja yhteiskuntaan. Näitä tukitoimia ovat:

- Ohjauksen ja tuen tarpeen tunnistaminen.
- Yksilöllinen oppiminen ja oppimisvalmiuksien tukeminen.
- Opiskelijan elämänhallinnan tukeminen
- Yksilöllinen ohjaus ja seuranta.

Erityistä tukea tarvitsevan opiskelijan ohjaus tehdään moniammatillisena yhteistyönä. Opiskelijoiden siirtymistä ja kiinnittymistä toisen asteen koulutukseen seurataan ohjaavan ja valmistavan koulutuksen jälkeen. Oulun seudun ammattiopiston sisällä opiskelijoiden jatko-ohjauksessa voidaan hyödyntää joustavaa valintaa. Koulutuksesta saa kolme lisäpistettä yhteishaussa.

3 AMMATTISTARTTI TARJOAA MAHDOLLISUUKSIA OULUN SEUDUN AMMATTIOPISTOSSA

3.1 Koulutuskokonaisuus

Ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaavan ja valmistavan koulutuksen laajuus on 40 ov:a.

Osa suoritetuista opinnoista luetaan hyväksi ammatilliseen perustutkintoon tähtäävässä opiskelussa.

Ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaava ja valmistava koulutus koostuu seuraavista opintokokonaisuuksista. Kunkin opintokokonaisuuden laajuus päätetään yksilöllisesti ja joustavasti opiskelijan edellytyksistä ja tavoitteista lähtien.

Ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaava ja valmistava koulutus 40 ov

Sisältö:

Toiminnalliset perusvalmiudet ja elämänhallinta	9 ov
Opiskelu- ja työelämävalmiudet	3 ov
Ammatillisen koulutuksen ja työelämän tuntemus	12ov
Äidinkieli ja viestintä	1 ov
Toinen kotimainen kieli	1 ov
Vieras kieli	1 ov
Matematiikka	2 ov
Fysiikka ja kemia	2 ov

Tietotekniikka	2 ov
Terveystieto	1 ov
Liikunta	2 ov
Taide- ja kulttuurikasvatus	1 ov
Työturvallisuus	1 ov
Tekninen piirtäminen	2 ov

Koulutuksen opintokokonaisuudet

TOIMINNALLISET PERUSVALMIUDET JA ELÄMÄNHALLINTA 9 ov

Toiminnalliset perusvalmiudet ja elämänhallinta opintokokonaisuus suunnitellaan ja toteutetaan kunkin opiskelijan yksilöllisten tarpeiden pohjalta.

Yleistavoitteet

Opiskelija osaa ottaa vastuuta omaan elämäänsä koskevista ratkaisuista ja pyrkii vaikuttamaan omaan elämäntilanteeseensa ja tulevaisuuteensa positiivisella tavalla.

Opiskelija osaa arvioida omia kykyjään ja suorituksiaan, ja hän alkaa rakentaa realistista ja myönteistä minäkuvaa.

Opiskelija tunnistaa omia voimavarojaan ja kehittämistarpeitaan.

Opiskelija hankkii aineksia hyvän itsetunnon vahvistumiseen.

Keskeiset sisällöt:

Orientaatiojakso	3 ov
Ravitsemustiedon ja puhtaanapidon perusteet	3 ov

Vapaa-ajan taidot 2 ov

Psykologia 1 ov

OPISKELU- JA TYÖELÄVALMIUDET 3 OV

Tavoitteet

Opiskelija hahmottaa oman oppimispolkunsa.

Opiskelija tuntee keskeiset yhteiskunnan palvelut ja osaa käyttää niitä tarpeen mukaan ja hoitaa asioitaan sekä pystyy ylläpitämään sosiaalisia suhteita lähiyhteisössään.

Opiskelija tuntee oikeutensa ja velvollisuutensa kansalaisena sekä kuluttajana. Hän osaa käyttäytyä opiskelun, yksityiselämän ja työelämän tilanteessa toiset ihmiset ymmärtävästi ja tasa-arvoisesti huomioon ottaen.

Opiskelija osaa hankia tietoa erilaisista lähteistä, kuten kirjastosta ja internetistä sekä osaa käyttää itselleen sopivia opiskelumenetelmiä eri opiskelutilanteissa. Hän osaa suunnitella ja seurata omaa opiskeluaan, tehdä siihen liittyviä valintoja ja ratkaisuja sekä arvioida omia oppimistuloksiaan.

Opiskelija tuntee työelämän keskeiset säännöt ja osaa käyttäytyä työelämän edellyttämällä tavalla yhteistyössä muiden ihmisten kanssa.

Keskeiset sisällöt:

Opinto-ohjaus 2 ov

Yhteiskunta-, yritys- ja työelämätieto 1 ov

AMMATILLISEN KOULUTUKSEN JA TYÖELÄMÄN TUNTEMUS 12 ov**Tavoitteet**

Opiskelija tutustuu erilaisten ammattialojen koulutukseen sekä työammatteihin ja niiden vaatimuksiin.

Keskeiset sisällöt:

Talotekniikan perusteet 2 ov

Puualan perusteet 2 ov

Rakennusalan perusteet 2 ov

Kone- ja metallialan perusteet 2 ov

Sähköalan perusteet 2 ov

Kemiantekniikan perusteet 2 ov

ÄIDINKIELI JA VIESTINTÄ 1 OV**Tavoitteet**

Opiskelija osaa ilmaista itseään. kirjoittaa, lukea ja kuunnella sekä ymmärtää luettua tekstiä siten, että hän pystyy opiskelemaan ja toimimaan työelämässä.

Opiskelija perehtyy käyttämään erilaisia viestintävälineitä hankkiakseen tietoja, elämyksiä ja kokemuksia.

Keskeinen sisältö:

Käytännön viestintätaitojen hallitseminen.

TOINEN KOTIMAINEN KIELI 1 OV**Tavoitteet**

Opiskelija osaa tuottaa ja vastaanottaa viestejä ymmärrettävästi toisella kotimaisella kielellä siten, että hän pystyy opiskelemaan ammatillisessa koulutuksessa. Opiskelija ymmärtää kielitaidon ja kansainvälistymisen merkityksen muuttuvassa maailmassa ja on kiinnostunut valmiuksiensa kehittamisestä.

Keskeinen sisältö:

Peruskielitaito; kielen tuottaminen ja vastaanottaminen.

VIERAS KIELI (ENGLANTI) 1 OV**Tavoitteet**

Opiskelija osaa tuottaa ja vastaanottaa viestejä ymmärrettävästi vieraalla kielellä siten, että hän pystyy opiskelemaan ammatillisessa koulutuksessa. Opiskelija ymmärtää kielitaidon ja kansainvälistymisen merkityksen muuttuvassa

Keskeinen sisältö:

Peruskielitaito; kielen tuottaminen ja vastaanottaminen maailmassa ja on kiinnostunut valmiuksiensa kehittamisestä.

MATEMATIIKKA 2 OV**Tavoitteet**

Opiskelija hallitsee jokapäiväisessä elämässä ja opinnoissa tarvittavat peruslaskutaidot. Hän osaa käyttää laskinta ja muita laskennan apuvälineitä.

Opiskelija hallitsee teknisten alojen matemaattiset sovellukset.

Keskeiset sisällöt:

Matemaattiset peruslaskutoimitukset

Teknisten alojen matemaattiset sovellukset

FYSIIKKA JA KEMIA 2 OV

Tavoitteet

Fysiikan ja kemian opiskelu muodostaa perustan luonnonilmiöiden ja tekniikan ymmärtämiselle. Tarkoituksena on vahvistaa aikaisemmin opittujen fysiikan ja kemian perusteiden ymmärtämistä.

Keskeinen sisältö:

Fysiikan ja kemian perusteet

TIETOTEKNIikka 2 ov

Tavoitteet

Opiskelija ymmärtää tietotekniikan merkityksen jokapäiväisessä elämässä ja yksilöllisenä apuvälineenä.

Keskeinen sisältö:

Tekstinkäsittelyyn, taulukkolaskentaan ja muihin työvälineohjelmiin perehtyminen ja Internetin käyttö.

TERVEYSTIETO 1 OV

Tavoitteet

Opiskelija ymmärtää ravinnon ja terveellisten elämäntapojen merkityksen ihmisen hyvinvoinnille. Hän tietää miten huolehtia omasta terveydestään ja psyykkisestä hyvinvoinnistaan.

Keskeinen sisältö:

Terveyttä ylläpitävä toiminta työssä ja vapaa-aikana.

Psyykinen työsuojelu.

LIIKUNTA 2 OV

Tavoitteet

Opiskelija ymmärtää liikunnan ja terveellisten elämäntapojen merkityksen ihmisen hyvinvoinnille. Hän osaa valita itselleen sopivia liikuntalajeja, joiden kautta hän saa elämyksiä ja myönteisiä onnistumisen kokemuksia.

Keskeinen sisältö:

Terveyttä ylläpitävä toiminta työssä ja vapaa-aikana.

TAIDE- JA KULTTUURIKASVATUS 1 OV

Tavoitteet

Opiskelija havaitsee ja tunnistaa elinympäristönsä ominaisuuksia (kauneus, viihtyisyys, käytännöllisyys, laatu, historian läsnäolo, kestävä kehitys) ja niiden vaikutuksia.

Opiskelija oppii itse tuottamaan sekä arvioimaan omaa ja toisten työskentelyä sekä osallistuu taide- ja kulttuuriharrastuksiin.

Keskeinen sisältö:

Tehdään tuotoksia eri tekniikoilla esimerkiksi kuvia, musiikkia ja draamallisia esityksiä. Elinympäristön toimivuutta ja viihtyisyyttä tutkitaan eri tavoin, esimerkiksi piirtämällä ja valokuvaamalla. Tarkempi oppisisältö sovitaan kurssin alussa yhdessä opiskelijaryhmän kanssa.

TYÖTURVALLISUUS 1 OV

Tavoitteet

Opiskelija tietää turvalliseen työskentelyyn liittyvät periaatteet. Hän osaa tehdä tulitöitä oikealla tavalla.

Opiskelija osaa toimia oikein ensiapua vaativissa tilanteissa.

Keskeinen sisältö:

Tulityökurssi

EA1- kurssi

Yleiset työturvallisuusohjeet

TEKNINEN PIIRTÄMINEN

2 OV

Tavoitteet

Opiskelija osaa lukea työpiirustuksia ja työvaihesuunnitelmia. Hän osaa laatia yksinkertaisia työpiirustuksia ja valmistussuunnitelmia.

Keskeinen sisältö:

Mittakaavat, laatumuunnokset, kohtisuorat kuvannot, leikkauskuvannot, mitoittaminen, aksonometrinen kuvaustapa, toleranssit ja sovitteet.

3.2 Ammattistartin tavoitteet

Tavoitteena on rakentaa ammatillisen koulutuksen sisälle, perusopetuksen lisäopetuksen, vaihtoehtoinen ammatilliseen koulutukseen orientoiva toimintamalli. Toimintamallissa on tavoitteena monialaisen ja opintoalakohtaisen ohjaustoiminnan kehittäminen ja näiden välisen yhteistyön vahvistaminen sekä uusien yhteistyömuotojen mallintaminen.

Kehittää ja luoda alueellinen ja monialainen verkostotyöntoimintamalli nuoren kanssa toimivien tahojen kanssa (perusopetus, toinen aste, sosiaalitoimi, työvoimatoimi, nuorisotoimi, poliisi, huoltajat)

Hankkeen tuloksena syntyy toimintamalli, jota voidaan soveltaa perusopetuksen lisäopetuksen vaihtoehtoisena toimintamallina toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa.

Toimijakohtaiset vaikutukset:

- Ohjaustyöhön osallistuvien oppilaitoksen työntekijöiden ohjaus- ja yhteistyövalmiuksien kehittyminen.

Organisaatiokohtaiset vaikutukset:

- Oppilaitoksen toiminta- ja asennekulttuurin edistäminen siten, että valmiudet yksilöllisten oppimispolkujen opintojärjestelyjen suunnitteluun ja toteutukseen kehittyvät
- Mahdollistaa nuoren siirtyminen ammatilliseen koulutukseen yksilöllistä jatko-ohjausta laajentamalla ja joustavaa valintaa kehittämällä.

Yhteiskunnalliset vaikutukset:

- Ammattitaitoisen ja koulutetun työvoiman turvaaminen, yhteiskunnallisen osallisuuden lisääminen sekä ammatillisen koulutuksen keskeyttämisen ehkäiseminen.

Välilliset opiskelijakohtaiset vaikutukset:

- Toimenpiteet tukevat ja selkiinnyttävät nuoren ammatinvalintaa ja nuoren sitoutumista sekä kiinnittymistä ammatilliseen koulutukseen ja työelämään. Tarkoituksena on:

Nuoren omien voimavarojen löytäminen ja niiden vahvistaminen yksilöllisen kartoituksen avulla, jotta opiskelija osaisi mahdollisimman itsenäisesti ja tavoitteellisesti hankkia tietoja ja löytäisi itselleen soveltuvimman ja turvallisen tavan työskennellä.

Välittää nuorelle tietoa ja antaa kokemuksia ammatillisesta koulutuksesta, ammatialoista ja työelämästä, jotta opiskelija saisi mahdollisimman todenmukaisen kuvan näistä mahdollisuuksista ja joiden pohjalta hän pystyy arvioimaan omia tavoitteitaan ja mahdollisuuksiaan.

Opiskelijan opiskeluvalmiuksia parantamalla, elämänhallintaa tukemalla ja yleisiä työelämävalmiuksia vahvistamalla mahdollistaa nuoren siirtyminen ammatilliseen koulutukseen.

Osallisuuden lisääntymisen myötä opiskelija kykenisi luottamaan omiin kykyihinsä, selviytyisi päivittäisen elämän tilanteista ja pystyisi kehittämään elämäntaitojensa.

3.3 OSAO:n ammattistarttiryhmiä esittely

Oulun seudun ammattiopistossa toimii tällä hetkellä kolme ammattistarttiryhmää. Ammattistartit toimivat Muhoksen, Kaukovainion tekniikan ja Kempeleen yksiköissä. Kullakin yksiköllä on oma toimintamalli. Muhoksen yksikössä toimintamalli on käytössä nyt toista vuotta. Kempeleen ja Kaukovainion yksiköt aloittivat ammattistartti-toiminnan viime elokuussa eli toimivat siis ensimmäistä vuotta. Ammattistarttitoiminta hakee vielä uomiaan tässä kokeiluvaiheessa. Kaukovainion tekniikan yksikön ammattistartissa perehdyttämisen painopiste on teknisillä aloilla. Kaukovainion yksikön ammattistarttiopiskelijat tutustuvat niihin teknisiin aloihin, jotka toimivat oman oppilaitoksen sisällä. Muhoksen ja Kempeleen yksikön ammattistarttilaisilla on mahdollisuus valita koko ammattiopiston sisältä heitä kiinnostavimmat alat joihin he voivat tutustua. Tässä jaottelussa on hyvät ja huonot puolensa. Hyvänä puolena voidaan pitää sitä, että eri yksiköissä toimivat ammattistartit tarjoavat erilaisia mahdollisuuksia opiskelijoille. Näin ollen ammattistarttiin hakevat nuoret voivat jo hakuvaiheessa miettiä sitä, mitkä alat heitä mahdollisesti kiinnostavat ja he voivat hakea sen mukaisesti haluamaansa yksikköön. Vaikkakin laaja valinnan mahdollisuus on ammattistarttin kannalta hyvä asia tuottaa se myös hankaluuksia. Hankaluutena voidaan pitää sitä, jos opiskelijat ovat kiinnostuneita kovin paljon eri aloista, jotka toimivat useissa eri yksiköissä. Kuinka sijoittaa opiskelijat yksiköihin ja kuinka vastaanottavan yksikön henkilöstö saadaan informoitua ja innostumaan asiasta. Periaatteessa ammattistarttilaisten tutustumisjaksot tulisikin tietää jo edellisenä keväänä, jotta ne voitaisiin ottaa huomioon vuosisuunnitelmaa tehtäessä. Tämän lisäksi aloittamisluvuvuoden alussa tulisi heti kartoittaa ne alat joihin opiskelijat haluavat tutustua. Näin eri aloilla voidaan vielä siinä vaiheessa varautua tulevaan eli varata resurssia ammattistarttilaisia varten. On aivan eri asia jos asiaan en ehditty osastoilla varautua ennakkoon, mitä jos ammattistarttilainen vain ”pölähtää sisään” viikon parin varoitusajalla. Kokemus on osoittanut, että jo yksi ammattistarttilainen sitoo osastolta jonkun henkilön melko tiiviisti opiskelijan ohjaukseen. On myös etukäteen tärkeää miettiä se, kuinka ammattistartti-

lainen tutustutetaan alaan mahdollisimman hyvin. Jos opiskelija tulee liian lyhyellä varoitusajalla jää ennakosuunnitelmat tekemättä. Tämän seurauksena opiskelija ei välttämättä saa oikeaa kuvaa alasta tai opiskelusta yleensäkin. Pahimmillaan tutustumisjaksosta voi tulla epämiellyttävä kokemus sekä opiskelijalle että sille henkilölle/henkilöille joka on osallistunut opiskelijan ohjaukseen. Tähän seikkaan tulee jatkossa kiinnittää erityistä huomiota, jotta OSAO:n ammattistarttitoiminnasta saataisiin luotua mahdollisimman positiivinen kuva kaikkien kannalta ja toiminnasta tulisi osa oppilaitoksen käytäntöä.

4 AMMATTISTARTTI OULUN SEUDUN AMMAT- TIOPISTOSSA TEKNIIKAN JA LIIKENTEEN ALALLA

4.1 Kaukovainion yksikön ammattistartti

Ammatilliseen peruskoulutukseen ohjaavan ja valmistavan koulutuksen järjestäjänä toimii Oulun seudun koulutuskuntayhtymä / Oulun seudun ammattiopisto. Kokeilu toteutetaan Oulun seudun ammattiopiston Kaukovainion yksikössä. Opiskelijat ovat Oulun seudun ammattiopiston opiskelijoita. Opiskelijoilla on mahdollisuus suorittaa ammatillinen perustutkinto 3-4 vuoden aikana orientoivan vuoden jälkeen.

Orientoivan vuoden aikana huolehditaan opiskelijan ohjauksesta yksilöllisesti (yksilöllinen opetussuunnitelma, yhteishaku, joustava valinta, oppisopimuskoulutus, muut koulutusmuodot jne.). Opinnot sisältävät ammatilliseen koulutukseen tutustumista ja/tai ammattiaineiden opiskelua Oulun seudun ammattiopiston yksiköissä opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaan. Opinnot sisältävät myös työelämään tutustumista ja/tai työssäoppimista. Jatko-opintovalmiuksien parantamiseksi ja arvosanojen korottamiseksi opinnot voivat sisältää perusopetuksen yhteisiä ja valinnaisia oppiaineita. Toisen asteen perustutkintojen mukaisten työssäoppimisjaksojen hyväksilukukäytäntöä kehitetään.

Ryhmässä aloittaa vuosittain 15 opiskelijaa. Hakeutuminen ryhmään tapahtuu yhteishaun jälkeen ´non-stop´ periaatteella. Ensisijaisena kohderyhmänä ovat peruskoulun päättäneet nuoret. Ryhmää voidaan täydentää oppilaitokseen yhteishaun kautta valituilla opiskelijoilla, jotka ovat vaarassa keskeyttää opintonsa.

Ammattistarttiin haetaan opiskelijoita erillisellä haulla. Kaikki hakijat haastatellaan ja testataan äidinkielen ja matematiikan osalta. Haastattelun ja testien avulla selvitetään opiskelijavalinnan perusteita. Opiskelijavalinnan perusteena tulevat olemaa seuraavat asiat:

- ohjauksen tarve elämänhallinnassa

- ohjauksen ja tuen tarve opiskelussa
- selkiintymätön uranvalinta
- jatko-opintopaikan puuttuminen
- hakija on peruskoulun päättävä ja saanut päättötodistuksen
- hakija on motivoitunut ammattistarttikoulutukseen.

Rahoitus

Malliin on haettu Oulun seudun ammattiopiston aloituspaikkakiintiön ulkopuolelta 15 opiskelijapaikkaa. Rahoituksen opiskelijakohtainen suuruus on 1,2.

Todistus

Oulun seudun ammattiopisto antaa todistuksen opiskelijoille ammattistartti vuoden jälkeen. Perusopetuksen päättötodistuksen arvosanojen korottamisen osalta todistuksen antaa peruskoulu.

Yhteishaun lisäpisteet

Yhteishakuun liittyen esitetään, että opiskelijat rinnastetaan perusopetuksen lisäopetuksen oppilaisiin ja he saavat kolme lisäpistettä hakiessaan toisen asteen koulutukseen samana vuonna yhteisvalinnan kautta.

4.2 Erityisopetuksen tuki ammattistartissa

Valituille opiskelijoille on laadittava yksilölliset tavoitteet, sillä jokaisella tulee olla oikeus oppia yksilöllisesti. Yksilölliset tavoitteet voivat tarkoittaa kahta asiaa. Opiskelija saavuttaa samat tavoitteet kuin muutkin, mutta ehkä eri tavoin kuin muut. Esimerkiksi työssäoppimalla, tukiopetuksen avulla, eri aikataulussa.

Tai opiskelijalle laaditaan yksilölliset eli mukautetut tavoitteet.

Monelle ammattistartissa aloittavalle opiskelijalle tullaan tekemään HOJKS, vaikkakaan ammattistartti ei virallisesti ole erityisopetusta. Saatujen kokemusten perusteella ammattistarttiin valikoituvilla opiskelijoilla on usein erityisen tuen tarvetta opiskelussa ja elämänhallinnassa.

Opiskelijoiden erilaiset oppimistyyliä tulee huomioida opetuksessa. Erilaiset opetusmenetelmät soveltuvat erilaisille ihmisille.

Ammattistartin tavoitteena on tukea ja vahvistaa nuoren kasvua ja itsetuntoa kokonaisvaltaisesti, antamalla hänelle yksilöllistä ohjausta sekä valmennusta. On myös mahdollista että, opintojen keskeyttämisuhan alla olevalle opiskelijalle tarjotaan mahdollisuutta jatkaa opintojaan ammattistartissa ja pysyä oppilaitosten oppilaana. Tämä on mahdollista vain, jos opiskelupaikkoja vapautuu.

Opiskelijan aloittaessa startissa, hänelle tehdään alku- ja tilannekartoitus. Tämän jälkeen opiskelijalle tehdään henkilökohtainen opiskelu- ja valmennussuunnitelma, jonka pohjalta opiskelut lähtevät etenemään.

Jatkuva seuranta ja kokonaistilanteen hallinta ovat avainasemassa. Opiskelijan tulee ottaa vastuuta opiskelustaan, mutta ryhmän vetäjälle jää kuitenkin valvonta- ja ohjausvastuu. (Opiskelun etenemisen seuranta, poissaolot, opintoviikkojen suunnittelu yms.) Täytyy muistaa, että opiskelijan seuranta ja arviointi ei ole ulkoinen prosessi, vaan oppilasta osallistavaa ja kunnioittavaa yhteistyötä.

Päivittäisellä tasolla yksilöohjauksesta vastaa ammattistarttiluokan vetäjä.

Yksilöohjauksessa seurataan opiskelijan toimintaa ja edistymistä opiskelun aikana.

Ohjattavan ja ohjaajan arviointivuoropuhelun perusteella toiminnan alkaessa, sen aikana ja päättyessä muodostetaan opiskelijan arviointi opiskelun päättyessä.

Ohjauksen ja tuen tarpeen tunnistaminen

Saattaen vaihtaminen, opiskelijan, ryhmäohjaajan ja tarvittaessa huoltajan keskustelu ovat lähtökohtana opiskelijoiden ohjauksen ja tuen tarpeen tunnistamisessa. Lukuvuoden alussa ryhmälle tehdään lähtötestit äidinkielessä ja matematiikassa sekä ammatillisia ja oppimistyylianalyyssejä. Yksilöllisen kartoituksen tarkoituksena on muodostaa pohjaa henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laatimiselle, uraohjaukselle ja mahdollisille erityistukitoimille. Kartoituksen jälkeen pidetään opiskelijahuoltoryhmän ja hankkeen toimijoiden väliset palaverit, joissa moniammatillinen verkostotyöryhmä selvittää opiskelijan ohjauksen ja tuen tarvetta.

Yksilöllinen oppiminen ja oppimisvaikeuksien tukeminen

Opiskeluvaikeudet voivat vaikuttaa elämässä moniin muihinkin asioihin kuin vain koulumenestykseen, esim. itsetuntoon, psyykkiseen jaksamiseen, aktiivisuuteen, ihmissuhteisiin. Jotta myös erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat menestyisivät opinnoissaan he tarvitsevat apukeinoja. Jos opiskeluvaikeuksia ilmenee, niin on olennaista että ongelma tai ongelmat yleensäkin havaitaan. Vasta tämän jälkeen asiaan voidaan jollakin tavalla puuttua. Puuttumisen kautta opiskelijassa toivon mukaan herää positiivinen asenne ja sitä kautta hän saa onnistuneita oppimiskokemuksia joka puolestaan nostaa itsetuntoa, lisää motivaatiota ja oppimistulokset paranevat.

Opiskelijoiden opinnot suunnitellaan yksilöllisesti, henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman (HOPS) mukaisesti. Erityistä tukea tarvitseville opiskelijoille tehdään henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma (HOJKS). Yksilölliset suunnitelmat laaditaan yhteistyössä opiskelijan, ryhmäohjaajan, opinto-ohjaajan, yksilöllisen opettajan ja opiskelijan huoltajien kanssa. Yksilöllistä oppimista ja motivoitumista tuetaan monipuolistamalla opetusjärjestelyjä, opetusmenetelmiä ja oppimisympäristöjä. Yhteisten aineiden opetusta konkretisoidaan ja taitoja vahvistetaan yksilöllisen opetuksen avulla.

Opiskelijan elämänhallinnan tukeminen

Tavoitteena on opiskelijan itseohjautuvuuden ja tavoitesuuntautuneisuuden kehittyminen. Tätä tuetaan muun muassa yksilöllisen tuen tarpeen tunnistamisella ja yksilön kehittymistä tukevilla toimenpiteillä sekä opintososiaalisilla järjestelyillä. Varhainen puuttuminen on keskeistä opiskelijan elämänhallinnan tukemisessa, ja se edellyttää opetushenkilöstön, opiskelijahuoltohenkilöstön, kodin ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä. Moniammatillisen verkoston kokoaminen ja yhteistyö on keskeistä opiskelijan elämänhallinnan tukemisessa. Yhteistyötä nuorisotyön kanssa kehitetään opiskelijoiden vapaa-ajan tukemiseksi ja ohjaamiseksi.

Palautteen antaminen opiskelijalle

Jokainen opiskelija, olipa hän sitten erityisopiskelija tai ei, tarvitsee palautetta suorituksestaan. Palautteen antamisessa keskeisimpiä tekijöitä ovat, että:

- Palaute annetaan oikeasta asiasta ja oikeaan aikaan.
- Taidosta ja oppimisesta voi antaa palautetta, persoonasta sen sijaan ei.
- Palaute tulee antaa myös mahdollisimman pian suorituksen jälkeen, jolloin se on vielä hyvässä muistissa, eikä päällekkäisiä asioita ole ehtinyt kertyä.
- Palaute tulee antaa oikeassa järjestyksessä. Palautteen antaminen aloitetaan huomioimalla asiat mitkä kokonaisuudessa onnistuivat tai menivät hyvin. Sen jälkeen kerrotaan missä olisi kehittymisen varaa ja lopuksi yhteenveto positiivisella asenteella. Näin palautteesta jää opiskelijallekin positiivinen kuva. Palautteen tulee tukea oppimista. Palautetta annettaessa voi antaa myös vinkkejä siitä, kuinka opiskelija voi kehittyä ko. asiassa.
- Palaute annetaan vain havainnoista, ei tulkinnoista.
- Palaute annetaan suhteessa tavoitteeseen. Ei verrata toisiin opiskelijoihin.
- Opiskelija on myös oikeutettu omiin näkemyksiinsä. Opiskelijan omaa näkökantaa kannattaa myös kuunnella.

5 KYSELY JA KYSELYN TULOKSET

5.1 Kyselyn tavoitteet

Aloittaessamme työstämään opetussuunnitelmaa tulimme siihen tulokseen, että olisi hyvä saada kartoitettua kokemuksia opetushenkilöstöltä, jotka ovat olleet tekemisissä ohjaavan ja valmistavan koulutuksen kanssa. Kyselyllä pyrimme lähestymään opetushenkilöstöä siten, että saisimme mahdollisimman paljon tietoa toimintatavoista ja kokemuksista johon ammattistartti ryhmien kanssa on törmätty. Tavoitteena oli saada kyselystä kerättyä tietoja, mitä apuna käyttäen saisimme laadittua mahdollisimman hyvän opetussuunnitelman. Meillä tekijöillä oli toive, että kysely antaisi meille työkaluja, jotta opetussuunnitelmasta jäisi pois ainakin osa ”lapsentaudeista”. Aina kun ollaan tekemässä uutta, josta tekijöillä ei ole omakohtaisia kokemuksia, niin mahdollisuudet epäonnistua ovat suuret.

5.2 Kyselyn tutkimusmenetelmät

Tutkimusmenetelmänä käytettiin kyselylomakkeita (liitteet kysymyssarja 1 ja 2). Kysymyssarjat laativat lehtorit Kari Heiskari ja Jari Kallio. Heiskari on toiminut 7 vuotta ja Kallio 15 vuotta opettajana. Molemmilla on kokemusta myös erityisopiskelijoiden opettamisesta.

Kysymyssarja 1 laadittiin 13 kysymystä, joilla pyrittiin selvittämään opetussuunnitelmien perusteiden toimivuutta käytännössä. Kysymykset laadittiin avoimiksi, johon haettiin sanallisia vastauksia. Kysymykset liittyivät opetussuunnitelmaan ja sen laajuuteen ja sisältöön. Kysymyksissä käytiin läpi opiskelija valintaa ja opiskelijan henkilökohtaistamista. Opiskelijoiden sijoittumista jatko-opintoihin tiedusteltiin myös.

Kysymyssarja 2 laadittiin 36 kysymystä. Kysymykset ryhmiteltiin seitsemään eri aihepiiriin valintaprosessi, opetussuunnitelma, opetuksen tukitoimet, ammatillisiin opintoihin sijoittuminen ko. koulutuksen jälkeen, opiskelijoiden motivaatioon vaikuttavista tekijöistä, opinnot (kysytään mielipidettä opintokokonaisuuksien tarkoituksen mukai-

suudesta) ja muita kysymyksiä. Kysymykset luokiteltiin kahteen eri nelitasoiseen luokitukseen, jotka olivat samaa mieltä, vähän samaa mieltä, vähän eri mieltä ja paljon erimieltä sekä erittäin tärkeä, hyvin tärkeä, tärkeä ja ei yhtään tärkeä.

5.3 Kyselyn kohderyhmä

Kyselyt toteutettiin toukokuun 2007 aikana. Kysely kohdistettiin 22 eri oppilaitokseen, joilla oli kokemuksia ohjaavasta ja valmentavasta koulutuksesta. Näistä 22 oppilaitoksesta valittiin 34 opettajaa, jotka ovat olleet tekemisissä kyseisten ryhmien kanssa. Vastaukset saatiin kaikkiaan 9 oppilaitoksessa, mikä vastasi 40 % oppilaitoksista. Oppilaitoksissa olivat opettajat tehneet yhteistyötä, joten nämä seitsemän vastausta kattoi 16 opettajan vastaukset, mikä vastasi 47 % opetushenkilöstöstä. Vastauksien määrää voi pitää hyvänä.

5.4 Kyselyn tulokset

5.4.1 Kysymyssarja 1

Kysymyssarja 1 vastaukset käytiin läpi ja niistä oli poimittavissa seuraavanlaisia vastauksia ja painotuksia. Kysymyssarjan 1 kysymykset olivat avoimia kysymyksiä (liite 1).

A. Koulutus

Ryhmien koko vaihteli koulutuksen alussa 12-19 opiskelijaan. Kaikissa ryhmissä koulutuksen laajuus oli 20-40 opintoviikkoa, jossa lähiopetuksen määrä oli keskimäärin 30 h/viikossa. Ryhmissä ei ollut sukupuolista painotusta. Opiskelujen keskeyttämisiä oli hyvin vähän.

B. Opetussuunnitelman perusteiden toimivuus

Koulutuksen kesto 20-40 opintoviikkoa pidettiin yleisesti sopivana. Nykyinen malli antaa mahdollisuuden rakentaa koulutusta siten, että opiskelijan henkilökohtaistami-

nen toimii hyvin. Koulutuksen kesto mahdollistaa peruskoulun arvosanojen korot-
~~taisen~~ ~~erjässä~~ ~~amalla~~ ~~tutustumisen~~ ~~eri~~ ~~ammattialoihin~~ ~~riittävä~~ ~~laajuudella~~. Nykyinen
 koulutuksen kesto mahdollistaa myös ammatillisten yhteisten aineiden suorittamista.

Kyselyyn vastaajat olivat tyytyväisiä OPH väliin opetussuunnitelman perusteisiin,
 mikä antaa mahdollisuuden toimia yksilön ja ryhmän tarpeiden mukaan. Vastaajat
 kokivat, että olivat onnistuneet hyvin opiskelijoiden kanssa laatimillaan koulukohtai-
 silla opetussuunnitelmillaan. Toki vastaajat totesivat, että ainahan kehittämistä on ja
 sitä myös tehdään.

Opintokokonaisuuksien laajuudet olivat jokaisessa oppilaitoksessa lähellä toisiaan.
 Suurimmat erot oli työelämään, ammatteihin ja koulutukseen perehtymisessä, mikä
 vaihteli 5-10 ov ja opiskelu- ja elämäntaitojen hallinta, mikä vaihteli 8-11 ov välillä.
 Valinnaisia on jokaisessa oppilaitoksessa kyetty järjestämään kohtuullisen hyvin.

Opiskelijoiden arvioinneissa oltiin yhtä mieltä siitä, että mahdollisimman paljon am-
 matillisia aineita tulee arvioida numeerisesti, jotta jatkossa hyväksi luvut onnistuisivat.
 Tosin vastauksissa nousi esille myös se kanta, että opiskelijan osallistuminen ja sitou-
 tuminen tulee palkita suoritetuilla opinnoilla.

Henkilökohtaiset opiskelusuunnitelmat olivat käytös kaikilla vastanneilla. Hops todet-
 tiin erittäin tärkeäksi työkaluksi opintojen etenemisen kannalta. Vastaajat ottivat esiin
 myös sen, että henkilökohtaisia opetussuunnitelmia pitää rohkeasti uskaltaa muuttaa
 opintojen aikana.

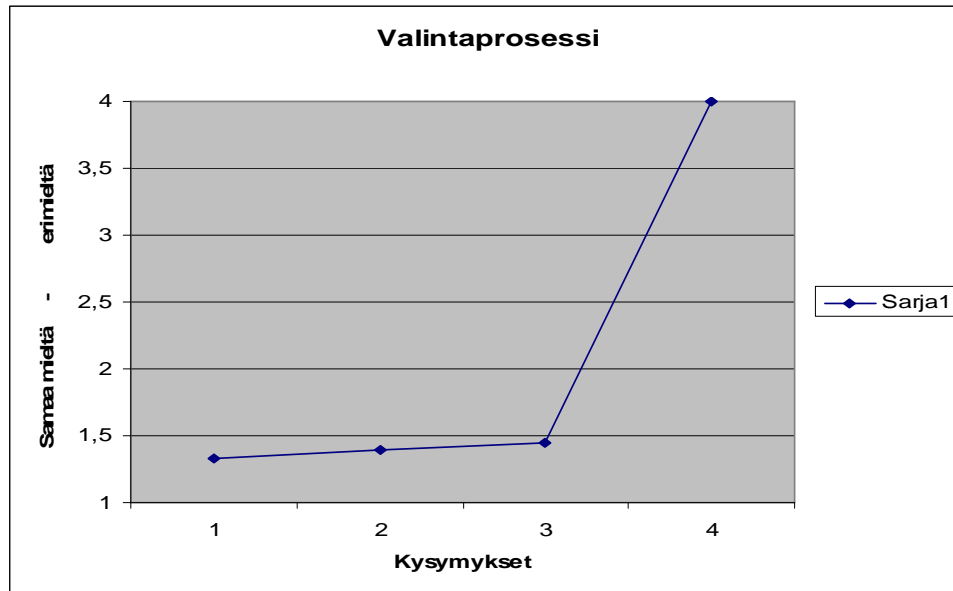
Opiskelijavalinnoista ja niiden perusteista oltiin kahta mieltä. Osa vastanneista pitää
 hyvänä sitä, että opiskelijat eivät saa olla erityisen tuen tarvitsevia. Suurin osa vastaa-
 jista oli kuitenkin sitä mieltä, että erityisen tuen tarve estävänä tekijänä on syytä pois-
 taa. Vastaajat olivat sitä mieltä, että ammattistarttilaiset ovat otos nuorista siinä missä
 muutkin perustutkinto-opiskelijat. Erityisen tuen tarve ei saisi olla este valinnalle.
 Opiskelijavalinnoissa haastattelua pidettiin tärkeimpänä osana valintaa. Haastattelua
 pidettiin ainoana keinona, millä opiskelijoiden motivaatio opiskeluun saadaan var-
 mimmin selville.

Opiskelijoiden sijoittumisesta jatko-opintoihin ei vielä kyselyn aikana ollut täyttä varmuutta. Odotusarvot olivat koulutuksen järjestäjillä erittäin korkealla. Opiskelijoita on siirtynyt ammatillisiin perustutkintoihin opiskelun aikana ja heistä oli pääsääntöisesti kokemuksia, että he olivat erittäin motivoituneita opiskelemaan.

Vastaajat pitivät erittäin tervetulleena kyseisen koulutuksen muotoa ammatilliseen koulutuksen kenttään. Vastaajat olivat yhtenäisesti sitä mieltä, että jokaiselle tulisi tarjota peruskoulun jälkeen opiskelumahdollisuutta. Pitää myös ymmärtää se, että eivät kaikki nuoret peruskoulun jälkeen ole tietoisia mitä he haluavat opiskella. Ammattistartti antaa näille epävarmoille nuorille mahdollisuuden tutustua ammatteihin ja samalla oppia elämän taitoja. Ammattistartti kokeilun toivottiin jäävän vakituiseksi opiskelumahdollisuudeksi ammatillisen koulutuksen kenttään.

5.4.2 Kysymyssarja II

Kysymyssarjan II väittämien yhteenveto. Vastaukset on poimittu kaikista vastauksista ja laskettu keskiarvo. 1 on samaa mieltä ja 4 on paljon erimieltä.

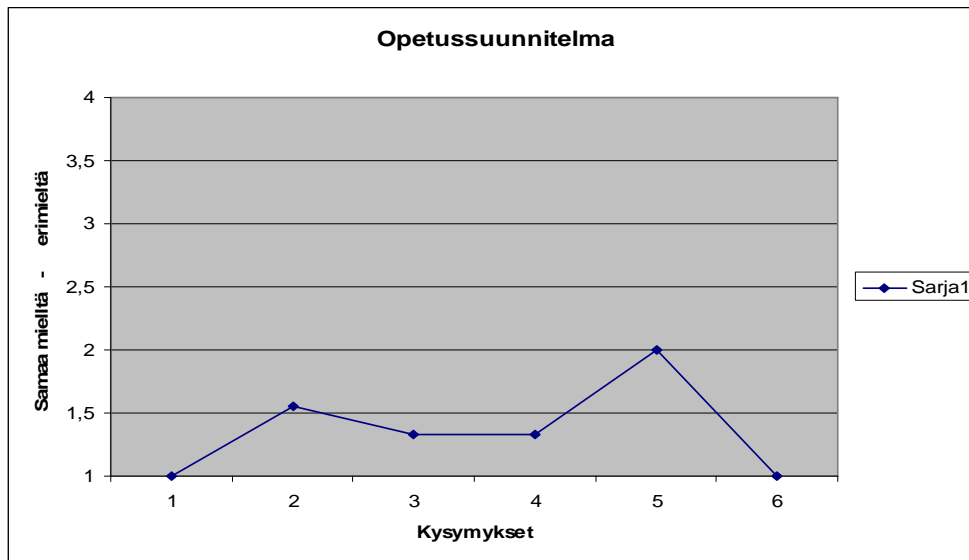

Taulukko 1. Valintaprosessia koskevat kysymykset.

Kysymykset:

1. Koulutukseen haetaan erillisellä haulla
2. Opiskelijaksi ko. koulutukseen otetaan vain alle 18-vuotiaita nuoria
3. Opiskelijavalintaa tulee sisällyttää haastattelu
4. Opiskelijaryhmä kasataan vasta 1. vuoden opiskelijoista (esim. lokakuun alussa), joille tulee opiskeluvaikeuksia 1. vuoden alussa.

Vastaajat olivat hyvin samaa mieltä siitä, että opiskelijat valitaan erillisellä haulla haastatellen. Tärkeänä pidettiin myös sitä, että opiskelijat ovat alle 18-vuotiaita. Kysymyksen vastaajat eivät pitäneet ajatuksesta, että opiskelijat kyseiseen koulutukseen valitaan oppilaitoksen ”pudokkaista” lukuvuoden aikana.

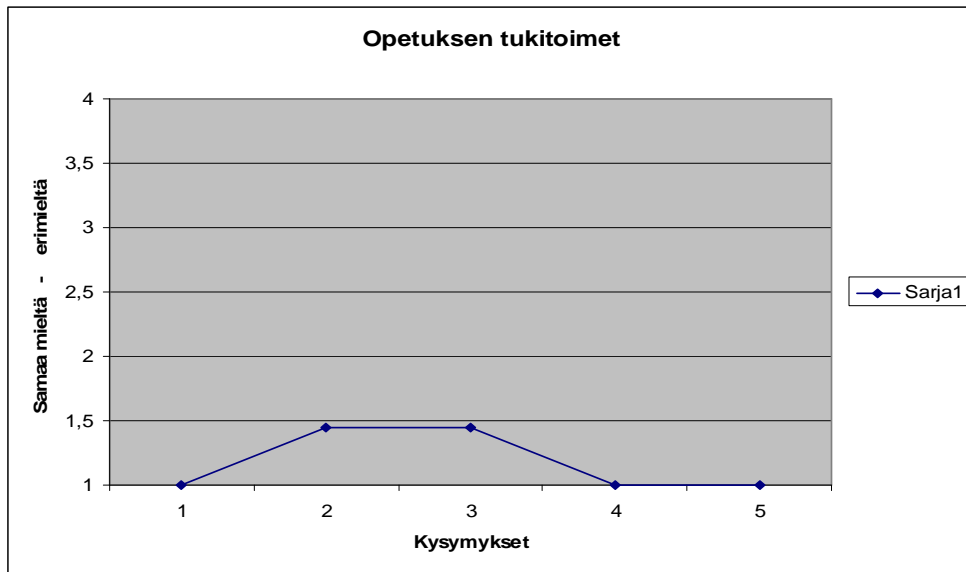

Taulukko 2. Opetussuunnitelmaa koskevat kysymykset.

Kysymykset:

1. Olen itse osallistunut opetussuunnitelman laadintaan
2. Olen tyytyväinen nykyiseen opetussuunnitelmaan
3. Opiskelijoille on hyväksitys siitä, mitä opetuksella pyritään saavuttamaan
4. Opinnoissa tulee olla valinnaisuutta
5. Koko maassa pitäisi olla yhtenäinen opetussuunnitelma
6. Opetussuunnitelman tulisi olla henkilökohtainen

Kaikki vastanneet opettajat olivat itse osallistuneet koulukohtaisten opetussuunnitelmien laadintaan. Opetussuunnitelmiin oltiin tyytyväisiä. Vastanneet olivat luottavaisia siihen, että opiskelijoilla on selvillä opintojen tavoitteet. Opintojen valinnaisuutta pidetään tärkeänä. Valtakunnallista opetussuunnitelmaa ei pidetä kovin tärkeänä. Henkilökohtaistamista pidettiin erittäin tärkeänä.

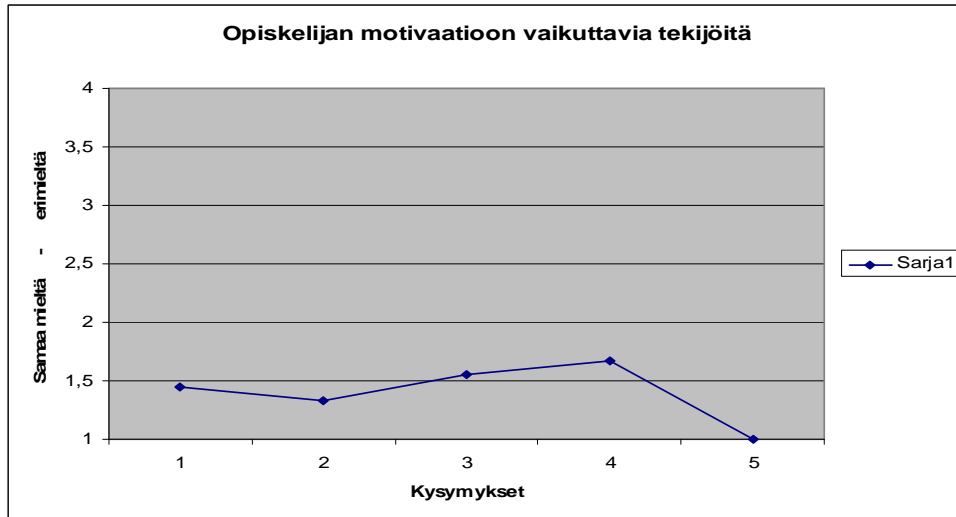

Taulukko 3. Opetuksen tukitoimet.

Kysymykset:

1. Opettajan ja kodin välinen yhteistyö tarpeellinen
2. Tieto kodin ja oppilaitoksen välillä kulkee hyvin
3. Vanhemman ovat tietoisia koulutuksen päämääristä
4. Ryhmällä pitää olla oma vastuuopettaja kokopäiväisenä
5. Ryhmässä pitää olla mahdollisimman paljon kahden opettajan ohjausta

Oppilaitoksen ja kodin välistä yhteistyötä pidetään erittäin tärkeänä, mikä näkyy hyvinä yhteistyönä kodin ja oppilaitoksen välillä. Vastajat olivat sitä mieltä, että opiskelijoiden vanhemmat ovat hyvin perillä opiskelun tavoitteista. Vastuu opettajan roolia pidetään tärkeänä, kuten myös kahden opettajan ohjausta.

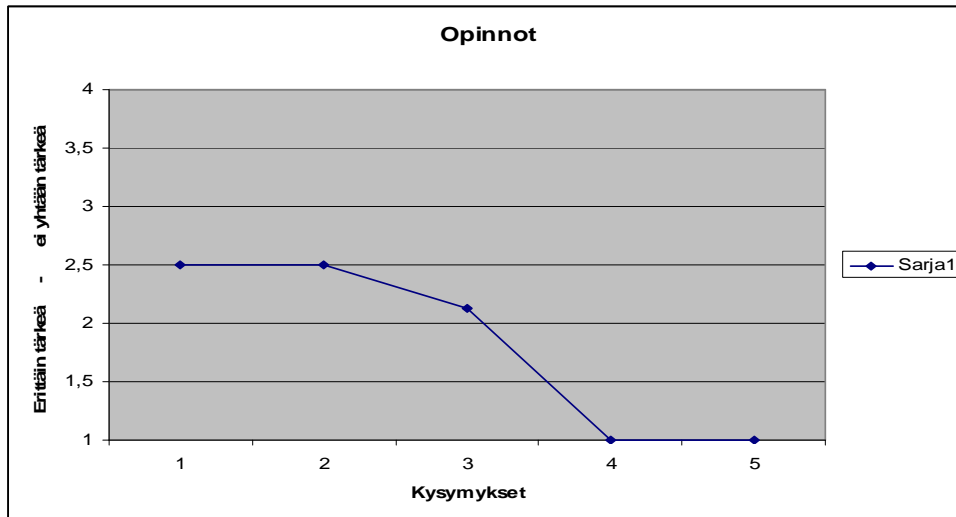

Taulukko 4. Opiskelijoiden motivaatioon vaikuttavia tekijöitä.

Kysymykset:

1. Ilmapiiri on yleisesti toisia kannustava ja tukeva
2. Opiskelijat ovat motivoituneet ja halukkaita oppimaan
3. Opiskelijat ryhmäytyvät hyvin
4. Fyysisen opetustilan tulee olla mahdollisimman paljon sama
5. Vastuopettajan persoonalla on suuri vaikutus motivaatioon

Ryhmien ilmapiiriä pidettiin toisia kannustavana ja tukevana. Opiskelijat ovat motivoituneita ja ryhmäytymisessä ei koettu suuria vaikeuksia. Ryhmän omaa opetustilaa pidetään tärkeänä. Vastuopettajan persoonan koettiin vaikuttavan voimakkaasti opiskelijoiden motivaatioon.

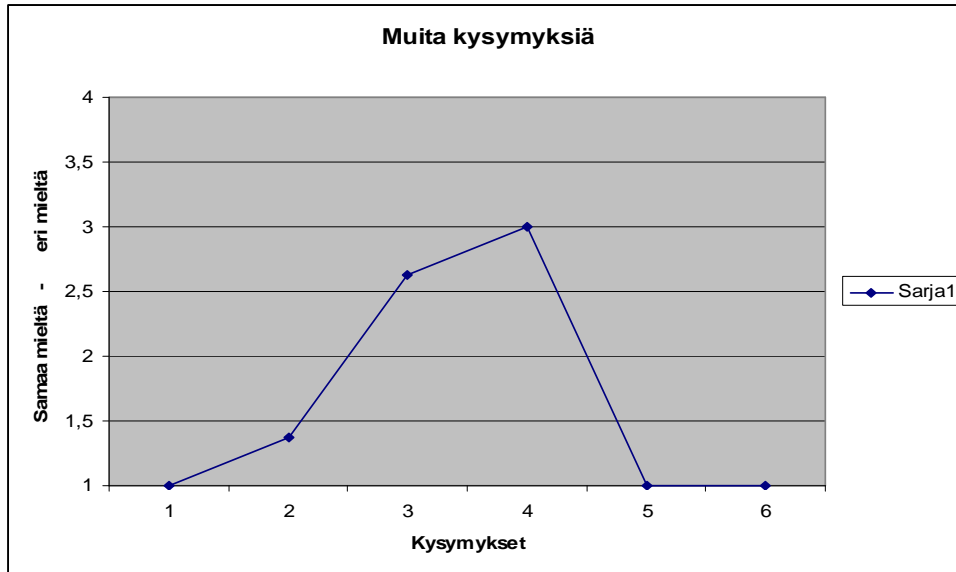

Taulukko 5. Opinnot (kysytään mielipidettä opintokokonaisuuksien tarkoituksenmukaisuutta?)

Kysymykset:

1. Kielelliset valmiudet.
2. Matemaattiset valmiudet
3. Yhteiskunnalliset valmiudet
4. Elämänhallinnan valmiudet
5. Opiskelun ja ammatinvalinnan valmiudet

Opiskelijoiden opintokokonaisuuksien tärkeyttä kysyttäessä elämän hallinta ja opiskelun ja ammatinvalinnan valmiudet kokonaisuudet olivat opetushenkilöstön mielestä erittäin tärkeitä. Kielellisten ja matemaattisten valmiuksien kehittämistä ei pidetty aivan yhtä tärkeänä.

Taulukko 6. Muita kysymyksiä.

1. Tällaista koulutusta tarvitaan
2. Saavutetaanko koulutukselle asetetut tavoitteet hyvin
3. Koulutuksen aikana saadaan korotettua peruskoulun opintoja hyvin
4. Opintojen sopiva pituus olisi noin 20 ov
5. Opintojen sopiva pituus olisi noin 40 ov
6. Koulutuksesta pitää tulla osa ammatillista koulutusta

Koulutuksen tärkeyttä ei kiistänyt kukaan. Asetetut tavoitteet on koulutuksilla saavutettu hyvin. Peruskoulujen arvosanojen kohottaminen ei ole onnistunut kaikilla koulutajilla, tosin joillakin oli onnistunut hyvin. Opintojen sopivaksi laajuudeksi katsottiin yksimielisesti 40 ov. Koulutuskokeilun toivottiin jatkuvan, että koulutuksesta tulisi osa ammatillista koulutusta.

6 AMMATTISTARTTI KEHITTYY EDELLEEN

Oulun seudun ammattiopistossa toimii tällä hetkellä kolme ammattistarttiluokkaa, kaikki eri yksiköissä. Yksiköiden ammattistarttien toiminta ja toimintatavat poikkeavat toisistaan, johtuen eri syistä. Olisikin tärkeää, että jatkossa eri yksiköissä saatujen kokemusten pohjalta pohdittaisiin, kuinka hyviä käytäntöjä saataisiin levitettyä ja vakiinnutettua. Tällä hetkellä ammattistartit toimivat vielä opetushallituksen kokeilurahoituksen puitteissa, mutta toivottavaa olisi, että ammattistarttiluokkakäytännöstä tulisi pysyvä ja sitä kautta edelleen kehittyvä toimintamuoto. Ammattistarttia kehitettäessä tulisikin lähtökohtainen ajatus olla, että siitä tulee pysyvä ja edelleen kehittyvä toimintamuoto. Oleellista lienee pysyvyyden kannalta nimenomaan se, kuinka hyvin oppilaitoksissa onnistutaan luomaan uusia käytäntöjä ja toimintatapoja, jotka vakiintuvat osaksi oppilaitoksen perusrakennetta. Hyviin tuloksiin pääsemiseksi päällimmäiseksi nousevat seuraavat seikat:

- Kokeiluhankkeilla tulee olla kirkas tavoite jo siinä vaiheessa kun suunnittelu alkaa. Tarvitaan myös joustavuutta ja kärsivällisyyttä muuttaa suunnitelmia tilanteen niin vaatiessa.
- Ennakkosuunnitelma on sidottava toteutukseen. Hankkeessa toimivien ihmisten on sitouduttava suunnitelmaan. Suunnitelman toteutumisesta tiedottaminen on tärkeää toiminnan kehittämisen kannalta.
- Suunnitteluvaiheessa on hyvä olla mukana myös toteutusporras. Yhdessä suunniteltu ja päätetty asia toimii paremmin kuin ”käskyttämällä” esitetty.
- Toteuttaminen vaatii todellista halua viedä asioita eteenpäin. Käytännössä tämä vaatii myös työyhteisön tuntemusta ja taitavuutta viedä uusia ajatuksia läpi. Yhteistyö ja joustavuus ovat avainasemassa.
- Tavoitteiden ja suuntaviivojen tärkeys otetaan tarkasteluun tietyin ajanjaksoin. Tarvittavia muutoksia on tehtävä rohkeasti tarpeen mukaan.
- Tavoitteita kohti edetään pienin askelin. Uusia asioita ”ujutetaan” kokeiluvaiheessa vähän kerrallaan vallitsevien toimintatapojen joukkoon.

- Toiminnan vakiinnuttamisessa on alusta saakka jo toimintoja suunniteltaessa huomioitava, että toteutus on realistista ja niistä voi tulla jokapäiväisiä käytänteitä.

7 POHDINTA

Tämän kehittämishankkeen kohteena on ollut Oulun seudun ammattiopistossa, Kaukovainion tekniikan yksiossä aloittava ammatilliseen koulutukseen ohjaava ja valmistava koulutus eli ammattistartti. Tavoitteena on ollut rakentaa ammatillisen koulutuksen sisälle, perusopetuksen lisäopetuksen, vaihtoehtoinen ammatilliseen koulutukseen orientoiva malli.

Hankkeen tuloksena on syntynyt toimintamalli, jota hyödynnetään OSAO:n kaukovainion tekniikan yksiossä.

Nivelvaiheen ohjauksessa sekä ammattioppilaitoksen että peruskoulun tehtäväkenttä ylittää koulumuotorajat. Ohjauksessa on tarvetta systemaattiseen yhteistyöhön. Lähes kaikki peruskoulun oppilaat suorittavat koulun loppuun. Lähes kaikki hakevat myös jatkokoulutukseen. Ammatilliseen koulutukseen siirtyneistä oppilaista kuitenkin noin kymmenesosa keskeyttää ammattiopinnot. Epäonnistunut koulutuslavalinta on usein syynä koulun keskeyttämiseen. Ammattistarttitoiminta on yksi keino, jolla halutaan madaltaa peruskoulun oppilaiden siirtymistä ammattioppilaitosten opiskelijoiksi. Ammattistarttiluokalle pääsevillä opiskelijoilla on mahdollisuus saada etukäteen kokemuksia eri opintoaloilta ennen varsinaisia ammattiopintoja. Näin voidaan myös selkeyttää nuorten koulutuslavalintaa.

Kehittämishankkeen aikana tehty työ on vienyt eteenpäin yksikön ammattistartin ohjaukskäytäntöjä siten, että nivelvaiheen, opiskelun alkuvaiheen ja varsinaisen opiskeluvaiheen ohjauksen kokonaisuus on selkiytynyt. Ammattistartissa opiskelevat opiskelijat tarvitsevat usein erityistä tukea opinnoista suoriutuakseen. Lisätukea tarvitsevat erityisesti mm. peruskoulun erityisopetuksesta tulevat opiskelijat samoin kuin ne, joilla peruskoulun päättötodistuksen arvosanat ovat hyvin heikot ("armoviitoset"). Heikon koulumenestyksen takana voi olla erilaisten oppimisvaikeuksien ohella monenlai-

sia muitakin ongelmia. Opiskelijan ohjausta varten tarvitaan ajoissa opiskelun järjestämisen kannalta riittävät taustatiedot, jotta tuen saanti ei syksyllä viivästyisi. Riskioppilaiden kohdalla ei kannata jäädä odottelemaan, että koulunkäyntiongelmat kasaantuvat, vaan tukitoimet on syytä aloittaa heti. Tavoitteena on, että opinnot etenevät ja ylivoimaisia ongelmia ei pääsisi syntymään.

OSAO:n kaukovainion tekniikan yksikössä erityistukea tarvitsevat opiskelijat osataan tunnistaa aiempaa paremmin. Opiskelun ongelmiin myös pyritään puuttumaan ja syksyisin laaditaan useille kymmenille opiskelijoille HOJKS. Näin myös useille ammattistartissa aloittaville opiskelijoille. Riskiopiskelija tarvitsee yksilöllisiä tukitoimia ja ohjausta opintojensa kaikissa vaiheissa ja HOJKS on myös säännöllisesti tarkistettava.

Jotta hyväksi havaitut käytännöt saadaan vakiinnutettua, pitää oppilaitoksen varata jatkossa sekä ohjaukseen, ammattistarttiluokan vetäjän että ohjausryhmän työhön riittävästi työaika. Erityisopiskelijoiden opetuksen järjestämisessä ongelmien tunnistaminen ei riitä. Lisäksi opetusjärjestelyt on kyettävä hoitamaan siten, että opiskelija etenee opinnoissaan ja saavuttaa tavoitteet.

Haasteellisen opiskelijan kohtaamisessa myös opettajat tarvitsevat tukea. Opettajien työnohjausta olisikin syytä lisätä, samoin opettajien erityispedagogista osaamista.

Ammattistarttitoiminta on lähtenyt OSAO:n sisällä kaikin puolin innovatiivisesti liikkeelle. Eri yksiköissä on mietitty erilaisia toimintamalleja toteutukseen. Kokeilu on vielä alussa ja toiminta on vasta kehittymässä. Selvää kuitenkin on, että toimintaa tulee analysoida ja kehittää avoimesti. Erityisesti ennakkosuunnitteluun ja toiminnasta tiedottamiseen tulee panostaa jatkossa entistä enemmän. Kaikista ammattistartin sisällä toteutettavista asioista tulee informoida ajoissa ainakin niitä oppilaitoksen sisällä toimivia tahoja, joita toiminta tulee koskemaan. Näin eri alojen vastuuhenkilöille jää riittävästi aikaa suunnitella toteutusta ja resurssikysymykset voidaan ennakoida. Lisäksi tämä on tärkeää siitäkkin syystä, että toiminta saadaan jatkossa luonnolliseksi osaksi oppilaitosten toimintaa.

Kyselyssä tuli esille asioita, jotka ohjasivat koulukohtaisen opetussuunnitelman laadintaa. Osa kyselyssä nousseista tärkeistä asioista oli tekijöille tuttua, mutta joitain yllätyksiäkin nousi. Kyselyä laadittaessa koulutuskokeilu oli Suomessa vielä alussa ja koulutuksen onnistumisen arvioiminen jatko-opintoihin sijoittumisen osalta ei saatu vastauksia. Kysely antoi myös hyviä vinkkejä koulutuksen järjestämiseen fyysisesti.

Ryhmän sopivimmaksi kooksi koettiin 12-18 opiskelijan ryhmää. Opintojen sopivaksi laajuudeksi nousi noin 40 ov aika, mikä mahdollistaa pitkäjänteisen koulutuksen ja selkeän ajan, joka sopii ammatillisen koulutuksen rytmiin. Lähiopetuksen määrä puhuttaa aina ammatillisessa koulutuksessa. Kyselyyn vastanneiden oppilaitoksien lähiopetuksen määrä oli keskimäärin 30 h/viikossa.

Opetushallituksen opetussuunnitelmaa pidettiin yleisesti hyvänä, joka antaa koulutuksen järjestäjälle riittävän väljyyden järjestää koulutus opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti. Numeraalista arviointia pidettiin tärkeänä. Numeroarviointi mahdollistaa ja helpottaa jatko-opinnoissa hyväksi lukujen tekemisen. Henkilökohtaistaminen nousi kyselyssä erittäin tärkeään rooliin. Henkilökohtaistaminen alkaa opiskelijoiden valinta-haastattelusta ja jatkuu läpin opiskelun. Näin kyselyjen jälkeen olisi mielellään toivonut, että olisimme huomanneet kohdistaa enemmän kysymyksiä opintojen henkilökohtaistamiseen.

Kyselyssä emme kysyneet koulutuksen rahoituksesta. Erityisopiskelijaksi nimeämisen estämistä pidettiin huonona asiana. Opiskelijoita pidettiin ”normaaleina” nuorina, joissa on aina opiskelijoita, jotka tarvitsevat erityistä tukea. Erityisopetuksen rahan uupuminen aiheuttanee paineita taloudellisesti, koska esimerkiksi henkilökohtaistaminen aiheuttaa lisäresurssin tarvetta.

Ammatillisen koulutuksen ohjaava ja valmistava koulutus on otettu hyvin vastaan ammatillisessa koulutuksessa. Koulutuksen järjestäjät pitävät kyseistä koulutusta erittäin hyvänä ratkaisuna opiskelijoille, joilla ei ole selvyyttä tulevaisuuden jatko-opinnoista toisella asteella. Koulutuskokeilun toivotaan etenevän siten, että kyseinen koulutus tulee osaksi ammatillista koulutusta pysyvästi.

LÄHTEET

Järvinen, T. 1999. Peruskoulusta toisen asteen koulutukseen: valintojen konteksti ja selitysmallit. Nuorisotutkimus.

Laki ammatillisesta koulutuksesta (L630/1998) ja asetus (A811/1998).

Liimatainen-Lamberg, A-E. 1998. (toim.) Syrjäytymisen ehkäisy – ohjaus- ja tukipalveluiden kehittäminen. Raportti III. Opetushallitus. Moniste 30.

Pirttiniemi, J. & Päivänsalo, P. (toim.) 2001. Perusopetuksen ja ammatillisen koulutuksen nivelvaiheen kehittäminen. Opetushallitus. Moniste 14/2001.

Vehviläinen, J. Selvitys innopajojen toiminnasta. Ammatillisen koulutuksen aktivointi ja keskeyttämisen vähentäminen. Tavoite 3-ohjelman ESR-projektien loppuraportti 2000-2003. Opetushallitus.

Meriläinen, L. 1998. Opiskelun keskeyttämisen vähentäminen ja tukitoimet ammatillisissa oppilaitoksissa. Teoksessa Liimatainen-Lamberg A-E. (toim.), 1-8.

LIITTEET

Liite 1. Kyselylomake I.

Liite 2. Kyselylomake II.

Liite 3. Ammattistarttiesite OSAO:ssa

Liite 1

Kysymyssarja I

A. Koulutus

1. Oppilaitoksen nimi

2. Koulutuksen järjestäjä (kunta, kuntayhtymä tai muu taustayhteisö)

3. Koulutuksen järjestäminen?

Laajuus ovLähiopetusta h/vko

4. Koulutuksen alussa valittujen opiskelijoiden määrä yhteensä
-
- opiskelijaa.

joista miehiä ja naisia?

5. Montako opiskelijaa on keskeyttänyt opinnot kuluvan koulutuksen aikana
-
- ?

B. Opetussuunnitelman perusteiden toimivuus

6. Koulutuksen kesto on nykyisin 40 ov. Onko sitä tarpeen muuttaa? Jos, niin miten?
7. Mitä muita tai uusia opintokokonaisuuksia tai valmiuksia tulisi koulutukseen sisällyttää?
8. Opintokokonaisuuksien laajuus ja jousto. Minkä laajuiset joko entiset tai uudet esittämäsi opintokokonaisuudet tulisi olla? Valinnaisuuden käyttö?
9. Opiskelijan arviointi. Millä tavalla opiskelijoiden suoritukset tulisi arvioida (numeroarviolla/sanallisesti/muutoin)?
10. Henkilökohtaiset opiskelusuunnitelmat. Mitä lisäohjeita tarvitaan?
11. Opiskelijavalinta. Kommentteja kehittämiseksi ja mahdollisiksi pääsykriteereiksi.
12. Sijoittuminen valmistavan koulutuksen jälkeen. Miten on onnistunut?
13. Muita kommentteja valmistavasta koulutuksesta

Liite 2

Kysymyssarja II

VASTAA MERKITSEMÄLLÄ (X) MITÄ MIELTÄ OLET SEURAAVISTA VÄITTÄMISTÄ

1. Valintaprosessia koskevat kysymykset?

Samaa mieltä	Vähän samaa mieltä	Vähän eri-mieltä	Paljon eri-mieltä
--------------	--------------------	------------------	-------------------

Koulutukseen haetaan erillisellä haulla

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Opiskelijaksi ko. koulutukseen otetaan vain alle 18. nuoria

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Opiskelijavalintaan tulee sisällyttää haastattelu

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Opiskelijaryhmä kasataan vasta 1. vuoden opiskelijoista (esim. lokakuun alussa), joilla tulee opiskeluvaikeuksia 1.vuoden alussa

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

2. Opetussuunnitelmaa koskevat kysymykset

Samaa mieltä	Vähän samaa mieltä	Vähän eri-mieltä	Paljon eri-mieltä
--------------	--------------------	------------------	-------------------

Olen itse osallistunut opetussuunnitelman laadintaan

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Olen tyytyväinen nykyiseen opetussuunnitelmaan

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Opiskelijoilla on hyvä käsitys siitä, mitä opetuksella pyritään saavuttamaan

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Opinnoissa tulisi olla valinnaisuutta

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Koko maassa pitäisi olla yhtenäinen opetussuunnitelma

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Opetussuunnitelmat tulisi olla henkilökohtaiset

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

3. Opetuksen tukitoimet

Samaa mieltä	Vähän samaa mieltä	Vähän eri-mieltä	Paljon eri-mieltä
--------------	--------------------	------------------	-------------------

Opettajan ja kodin välinen yhteistyö on tarpeellinen

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Tieto kodin ja oppilaitoksen välillä kulkee hyvin

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Vanhemmat ovat tietoisia koulutuksen päämääristä

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Ryhmällä pitää olla oma vastuopettaja kokopäiväisenä

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

Ryhmässä pitää olla mahdollisimman paljon kahden opettajan ohjausta

☐	☐	☐	☐
--------------------------	--------------------------	--------------------------	--------------------------

4. Ammatillisiin opintoihin sijoittuminen ko. koulutuksen jälkeen

	Samaa mieltä	Vähän samaa mieltä	Vähän eri-mieltä	Paljon eri-mieltä
Opiskelijat ovat "löytäneet" oman alan				
Opiskelijat ovat aktiivisesti hakeneet koulutuspaikkaa				
Opiskelijat ovat sijoittuneet ammatilliseen peruskoulutukseen ko. koulutuksen jälkeen				
Opiskelijat ovat hakeutuneet koulutuksen antaneeseen oppilaitokseen				
Oppilaitos on ottanut suoraan opiskelijat jatko-opintoihin				

5. Opiskelijoiden motivaatioon vaikuttavia tekijöitä

	Samaa mieltä	Vähän samaa mieltä	Vähän eri-mieltä	Paljon eri-mieltä
Ilmapiiri on yleisesti toisia kannustava ja tukeva				
Opiskelijat ovat motivoituneet ja halukkaita oppimaan				
Opiskelijat ryhmäytyvät hyvin				
Fyysisen opetustilan tulee olla mahdollisimman paljon sama				
Vastuupettajan persoonalla on suuri vaikutus motivaatioon				

6. Opinnot (Kysytään mielipidettä opintokokonaisuuksien tarkoituksenmukaisuutta?)

	Erittäin tärkeä	Hyvin tärkeä	Tärkeä	Ei yhtään tärkeä
Kielelliset valmiudet				
Matemaattis-luonolliset valmiudet				
Yhteiskunnalliset valmiudet				
Elämänhallinnan valmiudet				
Opiskelun ja ammatinvalionnan valmiudet				

7. Muita kysymyksiä

	Samaa mieltä	Vähän samaa mieltä	Vähän eri mieltä	Paljon eri mieltä
Tällaista koulutusta tarvitaan				
Saavutetaanko koulutukselle asetetut tavoitteet hyvin				
Koulutuksen aikana saadaan korotettua peruskoulun opintoja hyvin				
Opintojen sopiva pituus olisi n. 20 ov				
Opintojen sopiva pituus olisi n. 40 ov				
Koulutuksesta pitää tulla osa ammatillistakoulutusta				

Liite 3.

Ammattistartti – ammatilliseen koulutukseen ohjaava ja valmistava koulutus 20 - 40 ov Ammattistartti on Opetushallituksen kokeilukoulutusta, jonka tavoitteena on etsiä menetelmiä ja keinoja uravalinnan selkiintymiseen. Tällä pyritään vaikuttamaan ammatillisen koulutuksen keskeyttämiseen ja syrjäytymisen ehkäisemiseen. Vuoden kestävä ammattistartti on siis tarkoitettu ensisijaisesti heille, jotka ovat epävarmoja omasta ammatialastaan. Koulutuksen yhteydessä tutustutaan työelämään vierailemalla eri alojen yrityksissä sekä opetellaan arjen hallintaa. Ammattistarttin tarkoitus on kohottaa nuoren itsetuntoa ja antaa startti omalle uralle.

Mikä on ammattistartti

Oulun seudun ammattiopistossa järjestettävä ammattistartti on ammatilliseen koulutukseen valmistavaa ja ohjaavaa koulutusta. Opiskelu on oman uran etsimistä: itsetunnon kohotusta, opiskelu- ja arjentaitojen hallintaa, vierailuja, työelämään tutustumista, ammatillisia opintoja ja työssäoppimista.

Opiskelijoilla on samat opintososiaaliset edut kuin muilla opiskelijoilla.

Kenelle ammattistartti on tarkoitettu: Ammattistartti on tarkoitettu ensisijaisesti heille, jotka ovat epävarmoja omasta ammatialastaan. Ammattistartissa tarjotaan mahdollisuus korottaa peruskoulutuksen numeroita.

Koulutuksen kesto:

Opintojen laajuus on 20-40 opintoviikkoa (1 vuosi)

Aloituspaikat 12 opiskelijaa / yksikkö

- Muhoksen yksikkö
- Kaukovainion yksikkö, tekniikka
- Kempeleen yksikkö

Hakeminen:

Ammattistarttiin haetaan yhteishaun aikaan 3.3.-20.3.2008 mennessä suoraan yksikköön. Hakulomakkeen saa OSAO:n kotisivulta.

Lisätietoja ammattistartista:

- Muhoksen yksikkö, p. (08) 312 6311
- Annikki Lotvonen 050-301 9823
- Kaukovainion yksikkö, tekniikka, p. (08) 312 7711
- Marjaana Määttä 050-533 8667
- Kempeleen yksikkö, p. (08) 312 8111
- Katja Leppäkangas 050-379 2966

OULUN SEUDUN
AMMATTIOPISTO